

N:o 153.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om konsularjurisdiktion; gifven Stockholms slott den 1 april 1909.

Under åberopande af bilagda i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om konsularjurisdiktion.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Albert Petersson.

F ö r s l a g
till
L a g
om konsularjurisdiktion.

1 KAP.

Inledande bestämmelser.

1 §.

Vid utöfning af den konsularjurisdiktion, som på grund af traktat eller sedvänja tillkommer Sverige i vissa icke kristna länder, skall, såvidt förhållandena å orten medgifva samt ej annat enligt denna lag eller eljest är stadgadt, svensk lag tillämpas.

Svensk lag, som gäller allenast med afseende å förhållanden inom riket, kan af Konungen förklaras äga motsvarande tillämpning i område, där konsularjurisdiktion tillkommer Sverige.

2 §.

Underkastade konsularjurisdiktion äro, såvidt med gällande traktater och sedvänja öfverensstämmer:

1:o svensk undersåte och person, ställd under Sveriges beskydd (skyddsling);

2:o utländsk undersåte, som ej är svensk skyddsling, såvidt rörer brott, som af honom begåtts å svenskt fartyg.

2 KAP.

Om de myndigheter, som utöfva konsularjurisdiktion.

3 §.

Konsularjurisdiktion utöfvas af konsulardomare och konsularrätt.

4 §.

Till konsulardomare förordnar Konungen konsul eller annan för befattningen lämplig man.

Området för hvarje konsulardomares jurisdiktion bestämmes af Konungen.

5 §.

Konsularrätt består af konsulardomaren såsom ordförande och två ledamöter.

Konsulardomaren utser hvarje år i december månad två inom området bosatta män att under det följande året tjänstgöra såsom ledamöter i konsularrätten samt två suppleanter att vid förfall för ledamöterna i deras ställe tjänstgöra.

Till ledamöter eller suppleanter må ej utses andra än allmänt aktade män, som fyllt tjugufem år samt råda öfver sig och sitt gods. Företrädesvis skola svenska män tagas till ifrågavarande befattningar; finnes ej behörig svensk man, må jämväl utlänning af kristen eller mosaisk trosbekännelse kunna utses.

Äro vid något tillfälle så många af de utsedda ledamöterna och suppleanterna hindrade från tjänstgöring, att nödigt antal för konsularrätten icke kan erhållas, förordne konsulardomaren en eller två tillfälliga ledamöter bland dem, som enligt hvad ofvan sägs kunna utses till sådan befattning.

Där mål vid mera än ett rättegångstillfälle handlägges, böra så vidt möjligt samma ledamöter tjänstgöra vid samtliga tillfällen.

Kan ej erforderligt antal ledamöter för bildande af konsularrätt erhållas, utöfve konsulardomaren ensam den jurisdiktion, som eljest tillkommer konsularrätt.

6 §.

Har den, som förordnas till konsulardomare, ej gått den i 1 kap. 7 § rättegångsbalken föreskrifna domareed, skall han aflägga sådan ed inför Svea hofrätt eller beskickningschef eller, där så ej kan ske, skriftligen.

Af skriftlig ed skall, innan konsulardomaren må tjänstgöra, ett exemplar vara aflämnadt å konsulatet och ett exemplar öfversändt till ministern för utrikes ärendena.

Ledamot i konsularrätt skall, innan han tager plats i rätten, inför konsulardomaren aflägga ed, att han skall döma efter bästa förstånd och samvete.

7 §.

Ordföranden och ledamöterna i konsularrätten äga hvar en röst, och gånge vid skiljaktiga meningar efter ty som de flesta säga. Stannar hvar vid olika mening, gälle ordförandens.

8 §.

Inträffar jäf eller annat förfall för konsulardomaren, förordnar Konungen annan lämplig person att såsom konsulardomare tjänstgöra.

9 §.

Konsulardomaren förordne vissa män till rättstjänare att tillhandagå honom och rätten samt att, då de därom anlitas, delgifva stämningar och andra handlingar.

Den, som blifvit utsedd till rättstjänare, gånge inför konsulardomaren eller konsul ed att redligen och utan försumlighet fullgöra de uppdrag, som anförtros honom i hans egenskap af svensk rättstjänare.

Kan afläggandet af eden ej utan olägenhet ske inför konsulardomaren eller konsul, må eden skriftligen afgifvas och ett exemplar af edsskriften insändas till konsulardomaren.

3 KAP.

Om konsulardomares och konsularrätts befogenheter.

10 §.

Twistemål upptages till behandling och afgörande af konsularrätten, dock att, där målet enbart rör penningar eller sådant, som kan skattas till visst värde i penningar, samt konsulardomaren finner uppenbart, att det, hvarom tvistas, i värde icke öfverstiger trehundra kronor, målet skall handläggas och afdömas af konsulardomaren.

Är fråga om pröfning af tvistiga fordringsanspråk i konkurs, och tillhör något af dem konsularrättens bedömande, varde samtliga dit hänskjutna.

11 §.

Brottmål upptages till behandling och afgörande af konsularrätten, dock att, därest i målet ej yrkas ansvar för gärning, hvarå högre straff än böter kan följa, eller skadestånd till belopp, öfverstigande trehundra kronor, målet skall handläggas och afdömas af konsulardomaren.

12 §.

I fråga om sådana ansökningar, hvilka enligt lag skola ingifvas till rätten eller till domaren å landet, samt åtgärder och beslut, som föräledas af dylika ansökningar, äge konsulardomaren enahanda befogenhet, som enligt lag utöfvas af domaren å landet.

Beträffande uppteckning och vård af dödsbo har konsulardomaren de åligganden och befogenheter, som lagligen tillkomma underrätt.

Han skall jämväl förordna förmyndare, god man för hustru enligt 19 kap. 4 § ärfdebalken samt sådan god man, som afses i 20 kap. 7 § nämnda balk; åliggande honom ock att öfva tillsyn å förmyndares och god mans förvaltning med iakttagande i tillämpliga delar af hvad därutinnan är i gällande författning föreskrifvet för gode män och rätten.

Äktenskapsförord ingifves till konsulardomaren, som har att införa det i protokollet; och skall äfven bevakning af testamente ske inför honom.

13 §.

Där ej i 12 § är annorlunda stadgadt, skall ärende, som enligt lag tillhör underrätts pröfning, behandlas af konsularrätt.

14 §.

Finner konsularrätten, när mål eller ärende dit hänskjutits, att det, enligt hvad ofvan sägs, bör handläggas och afdomas af konsulardomaren ensam; äge dock rätten, där så lämpligt finnes, fortfara med målets eller ärendets behandling.

15 §.

Konsulardomaren är öfverexekutor; dock må ej hos honom sökas åläggande af betalningsskyldighet för gäldenär, i den ordning utsökningslagen stadgar, eller handräckning för fordrans utfående.

Konsulardomaren vare ock utmättningsman med rätt för honom att för bestämdt fall förordna annan man att på konsulardomarens ansvar fullgöra utmättningsmans åliggande.

16 §.

Där i lag är föreskrifvet, att nedsättning af medel skall ske hos Konungens befallningshafvande, äge sådant rum hos konsulardomaren.

17 §.

Konsulardomaren utöfvar polismyndighet i allmänhet och äger häkta eller häkta låta för brott misstänkt person med rätt för honom att för bestämdt fall förordna annan man att på hans ansvar verkställa polisundersökning och besluta om häktning. Äfven utan sådant förordnande har konsul, som är anställd å annan ort inom jurisdiktionsområdet än den, som är säte för konsulardomaren, att företaga åtgärder af nu nämnda slag; underrätte dock skyndsammast om vidtagen åtgärd konsulardomaren, som, utan hinder af konsulns åtgärd eller beslut, äger i ärendet förordna.

Konsulardomaren skall, såvidt ske kan, hafva tillsyn öfver häktad person.

18 §.

Skall straff verkställas inom området, åligger det konsulardomaren att draga försorg därom. Verkställighet af straff skall ske i så nära öfverensstämmelse som möjligt med de i svensk lag därför gifna föreskrifter. Kan straffet ej verkställas inom området, underrätte konsulardomaren skyndsammast härom ministern för utrikes ärendena, hvilken underställer ärendet Konungens pröfning.

Förklaring af den dömde, att han är nöjd med utslag, som ej vunnit laga kraft, och villig att undergå den ådömda bestraffningen, upptages af konsulardomaren; och skall sammanläggning af straff, då enligt lag dylik åtgärd ankommer å Konungens befallningshafvande, af konsulardomaren ombesörjas.

19 §.

Konsulardomaren äger att för tillämpning inom området eller viss del af detsamma utfärda ordningsföreskrifter samt för öfverträdande därpå stadga böter till belopp af fem intill femhundra kronor afvensom påföljd att lös egendom, som i ordningsföreskrift afses, må tagas i beslag och förklaras förbruten.

Ordningsföreskrift, hvarom nu är fråga, skall kungöras genom anslag å konsulatet i den stad, som är säte för konsulardomaren, och å annat konsulat inom distrikt, där den skall tillämpas, samt på sätt i öfrigt finnes ändamålsenligt, och må föreskriften inom hvarje distrikt lända till efterrättelse genast efter kungörandet å därvarande konsulat; dock skall omedelbart efter utfärdandet ordningsföreskriften öfversändas till ministern för utrikes ärendena, som har att underställa densamma Konungens pröfning. Finner Konungen skäligt att upphäfva eller ändra föreskriften, skall beslutet härom kungöras på ofvan angifna sätt; och gånge, såvidt möjligt, tillämpning af upphäfd eller ändrad ordningsföreskrift åter.

Anser konsulardomaren, att för öfverträdelse af ordningsföreskrift bör stadgas strängare påföljd, än ofvan sägs, skall han skyndsammast hänskjuta ärendet till Konungens pröfning.

4 KAP.

Vissa allmänna afvikelser från tillämpningen af svensk lag.

20 §.

Där i fall, hvarom ej i denna lag särskildt stadgas, det lagligen ankommer å domare eller underrätt att utsätta tid, inom hvilken rätts-

sökande har att något fullgöra, vare i lag högst medgifven tid ej ovillkorligen gällande, utan må, där så pröfvas nödigt, tiden tillmätas längre.

21 §.

Är annorstädes än i denna lag stadgad viss tid, kortare än trettio dagar, inom hvilken handling skall af rättssökande ingifvas eller annan åtgärd af honom vidtagas, må sådant ske inom trettio dagar efter den, från hvilken tiden i hvarje särskildt fall räknas, så framt ej särskild föreskrift i denna lag eller eljest af Konungen för området meddelats.

22 §.

Tillkännagifvande, som enligt lag skall införas i allmänna tidningarna eller uppläsas i kyrka, varde i stället anslaget å konsulatet i den stad, som är säte för konsulardomaren, samt härförutom offentliggjordt på det sätt, som å hvarje ort är i dylika fall vedertaget. Finnes i något fall tillkännagifvandet böra kungöras jämväl i hemlandet, skall det införas i allmänna tidningarna.

23 §.

Böter och viten tillfalla statsverket, där ej annat är, genom traktat eller eljest, särskildt för jurisdiktionsområdet bestämdt.

Lag samma vare om gods, som förklarats förbrutet.

5 KAP.

Särskilda föreskrifter om rättegång inför konsulardomare och konsularrätt.

24 §.

Protokoll och utslag böra affattas på svenska språket; äro väsentliga olägenheter därmed förenade, må protokollet och utslaget kunna affattas å danska, engelska, franska, norska eller tyska språket.

25 §.

Stämning gifves af konsulardomaren och skall innehålla, utöfver hvad i 11 kap. 6 § rättegångsbalken sägs, bestämmelse om viss tid före inställedagen, då stämningen senast bör vara svaranden delgifven.

Denna tid må ej sättas senare än till tredje dagen före inställelsen, dock att, där större skyndsamhet är af nöden, stämning må meddelas till samma dag den utfärdas, om svaranden är så till hands att han kan inställa sig.

26 §.

Har svaranden å särskilda dagar i sin bostad blifvit sökt med stämning i tvistemål, utan att han eller ombud, som äger mottaga stämning för honom, kunnat anträffas, och utan att säker anvisning kunnat vinnas, hvarest han eller sådant ombud uppehåller sig: förekomma i öfrigt omständigheter, som gifva anledning antaga, att han håller sig undan; må stämningen i hufvudskrift eller besannad afskrift anslås å dörren till bostaden.

Sjöfolk och passagerare å fartyg, hvilka ej annorstädes inom området hafva bostad, anses hafva sin bostad å fartyget.

27 §.

Intyg af en af konsulardomaren förordnad rättstjänare, emot hvilken ej förekommer jäf, som om vittne är stadgadt, gälle såsom fullt bevis att delgifning af handling blifvit så verkställd, som intyget innehåller.

28 §.

Ändå att allmän åklagare icke finnes, äga konsulardomaren och konsularrätten att upptaga och afdöma mål angående förbrytelser, därå enligt lag allmän åklagare skulle vara behörig tala.

29 §.

Rannsaking med häktad person skall hållas snarast möjligt och sist inom fem dagar från den dag, häktningen ägde rum, där ej giltigt hinder härför möter. Kräfves fortsatt rannsaking i målet, må uppskofvet icke sättas längre än oundgängligen erfordras.

30 §.

Äskar någon, som är tilltalad för brott, hvarå straffarbete efter lag kan följa, hjälp i rättegången, och finnes han ej kunna själf anskaffa bi-

träde, förordne, där så kan ske, konsulardomaren eller konsularrätten lämplig person att biträda honom vid konsularrätten; skolande i öfrigt hvad om förordnande af rättegångsbiträde åt häktad vid underrätt är stadgadt i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

31 §.

Uteblifver vittne, som är underkastadt konsularjurisdiktionen, då vittnet efter stämning bort inställa sig, och visas ej laga förfall, må vittnet genast kunna hämtas eller böte vittnet högst femtio kronor.

För inkallande och inställande af vittne, som ej är underkastadt konsularjurisdiktionen, har konsulardomaren att i den ordning, som å hvarje ort är bruklig, anlita den myndighet, under hvilken vittnet lyder.

32 §.

Utan hinder af hvad i lag är stadgadt, må jämväl den, som tillhör annan lära än den kristna eller den mosaiska, höras såsom vittne, dock bör i hvarje fall pröfvas, hvad verkan kan tillerkännas dylikt vittnes utsaga.

33 §.

Är vittne af sin trosbekännelse hindradt att gå ed, som i svensk lag föreskrifves, förordne konsulardomaren eller konsularrätten efter omständigheterna, att vittne skall aflägga annan ed eller annorledes bekräfta sin utsaga.

34 §.

Vittne, som är aflägsset boende eller för sjukdom eller af annan laga orsak ej kan tillstädeskomma, må i sitt hemvist eller annorstädes höras af konsulardomaren eller annan person, som konsulardomaren eller konsularrätten därtill förordnar, och skall tillfälle lämnas parterna att därvid närvara.

35 §.

I brottmål, där enligt lag allmän åklagare skulle vara behörig tala, äger konsulardomaren eller konsularrätten tillerkänna den, som inkallats såsom vittne eller för att upplysningsvis höras och som äskar ersättning

för inställelsen, sådan ersättning af allmänna medel efter hvad skälighet pröfvas och i orten är brukligt.

Beslut öfver yrkande om ersättning, hvarom ofvan sägs, skall utan dröjsmål meddelas och gånge i verkställighet ändå att det ej vunnit laga kraft; skolande i slutliga utslaget pröfvas, huruvida ersättningsbeloppet skall till statsverket af part återgäldas.

36 §.

Har tredskodom meddelats, efter ty i 12 kap. 3 § rättegångsbalken sägs, skall konsulardomaren på begäran af den, som vunnit, kungöra motparten domen, på sätt i 47 § här nedan är stadgad; och äge den, som tappat, att inom viss tid, som ej må bestämmas kortare än tio dagar från kungörandet af domen, vid äfventyr att eljest hafva förlorat rätt till vidare talan, hos konsulardomaren begära sakens återupptagande; skolande underrättelse om hvad parterna sálunda hafva att iakttaga gifvas i domen.

Göres begäran om sakens återupptagande inom stadgad tid, skall konsulardomaren utsätta tid och ort för sakens förnyade behandling, därom den, som tappat, har att, i den ordning om stämning i tvistemål är sagdt, underrätta den som vunnit eller behörigt ombud för honom. Försummar den, som tappat, hvad nyss är föreskrifvet, eller uteblifver han vid det för sakens förnyade behandling utsatta sammanträde och visas ej laga förfall, stånde tredskodomen fast; har han fullgjort hvad enligt ofvan gifna bestämmelser honom åligger, och kommer han rätteligen tillstädes, skall saken ånyo handläggas och afgöras utan hinder af tredskodomen.

6 KAP.

Särskilda föreskrifter om fullföljd af talan mot beslut, som af konsulardomare eller konsularrätt meddelats, så ock om underställning af mål, som af konsularrätt afdömts.

37 §.

Talan mot utslag eller beslut, som af konsulardomare eller konsularrätt meddelats, fullföljes hos Svea hofrätt.

Underställning af mål sker likaledes hos Svea hofrätt.

38 §.

Part, som enligt 36 § är berättigad till återvinning mot tredsdom, må ej hos högre rätt fullfölja talan mot domen.

Ej heller vare klagan tillåten mot beslut, hvarigenom mål uppskjutits eller förordnats om någons hämtande till rätten.

Beslut, som i invändningsfråga meddelats, må ej i något fall särskildt öfverklagas.

39 §.

Då mål slutligen afgöres eller till värjemålsed dömes, skall i utslaget gifvas tillkänna, hvad missnöjd part har att för talans fullföljande iakttaga samt äfventyret, om det försummas.

Vill någon klaga öfver annat beslut än nyss är nämndt, och begär han underrättelse om hvad i sådant afseende bör iakttagas, skall konsulardomaren meddela honom sådan underrättelse.

40 §.

Part, som icke åtnöjes med slutligt utslag eller beslut af beskaffenhet att talan däremot får fullföljas, har att inför konsulardomaren muntligen eller skriftligen anmäla missnöje sist före klockan tolf å tionde dagen, räknadt i utsökningsmål från den dag, hvarifrån enligt utsökningslagen besvärstid i hvarje fall skall löpa, samt i öfriga mål och ärenden från den dag, utslaget eller beslutet gafs.

Varder ej missnöje anmäldt enligt hvad nu är föreskrifvet, stånde utslaget eller beslutet fast, och varde förty missnöjesanmälan, som göres senare, ej upptagen.

Där enligt utsökningslagen besvärstid skall räknas från erhållen del af beslutet, skall detsamma genom konsulardomarens försorg, på sätt i 47 § här nedan stadgas, delgifvas den, beslutet gått emot.

41 §.

Då part rätteligen anmält missnöje, teckne konsulardomaren å utslaget eller beslutet bevis därom.

42 §.

Har missnöjesanmälan ej upptagits, vare parten berättigad att erhålla bevis därom med skäl, hvarå vägran att upptaga missnöjesanmälan grundats; och äge parten att mot beslutet fullfölja talan, på sätt i 43 § sägs.

Ej må särskild klagan föras däröfver att missnöjesanmälan upptagits. Fullföljes talan i målet, äge vederpart att inom tid, som i detta kap. är stadgad för svaromåls afgifvande, påkalla pröfning af frågan, huruvida missnöjesanmälan blifvit rätteligen gjord.

43 §.

Part, som rätteligen anmält missnöje, skall vid talans förlust sist före klockan tolf å tjugonde dagen från den dag, då för honom tiden för anmälan af missnöje var ute, själf eller genom behörigt ombud till konsulardomaren ingifva till Svea hofrätt ställd klagoskrift.

Vill någon klaga öfver att missnöjesanmälan ej upptagits, skall klagoskrift i den ordning, här ofvan sägs, ingifvas sist före klockan tolf å tjugonde dagen från den dag, då beslutet meddelades.

Det åligger konsulardomaren att skriftligen förordna någon å konsulatet tillgänglig person, som i händelse af konsulardomarens frånvaro äger mottaga anmälan om missnöje och klagoskrift; pröfve dock konsulardomaren alltid själf, huruvida missnöjesanmälan rätteligen skett.

44 §.

Fullföljes talan emot slutligt utslag i tvistemål, och har klaganden i klagoskriften förbehållit sig rätt att vidare yttra sig, äge han inom fjorton dagar från klagotidens utgång till konsulardomaren ingifva ytterligare en skrift i målet.

45 §.

Samtidigt med klagoskriften eller i fall, hvarom i 44 § sägs, senast vid ingifvande af den i nämnda § omförmälda skrift skall klaganden till konsulardomaren inkomma med det öfverklagade utslaget eller beslutet och öfriga protokoll i målet

Gör han det ej, och är icke det felande af annan part ingifvet, föranstalte konsulardomaren, att de handlingar, som saknas, varda utskrifna.

46 §.

Är klagoskrift rätteligen ingifven, skall vederpart lämnas tillfälle att yttra sig däröfver.

För sådant ändamål skall klagande vid klagoskrift samt skrift, hvarom i 44 § förmåles, foga styrkt afskrift därpå samt af de fullmakter och skriftliga bevis, som därtill höra; och bör afskriften, där delgifning skall äga rum med flere personer, företes i samma antal som dessa. Har klaganden försummat att fullgöra hvad honom sålunda åligger, skall konsulardomaren låta verkställa erforderliga afskrifter af de ingifna handlingarna.

Hvad i näst föregående stycke af denna § är stadgadt skall dock ej äga ovillkorlig tillämpning å kartor eller andra ritningar, ej heller å handlingar af vidlyftigare beskaffenhet såsom protokoll i rättegångsmål eller handelsböcker eller andra räkenskaper; utan stånde det klaganden fritt att ingifva sådana handlingar allenast i hufvudskrift, och skall konsulardomaren ombesörja afskrift af desamma, endast för såvidt och i den mån han finner dem icke böra undantagas från delgifning med klagandens vederpart.

Då på grund af bestämmelserna i denna eller föregående § konsulardomaren föranstaltat om handlingens utskrifvande, vare klaganden skyldig att härför gälda lösen.

47 §.

Snarast möjligt efter klagotidens utgång eller, för den händelse klaganden jämlikt 44 § äger att därefter ingifva ytterligare en skrift, efter densammas ingifvande eller sedan tiden härför gått till ända, skall konsulardomaren låta delgifva klagandens vederpart styrkt afskrift af klagandens inlagor äfvensom i den utsträckning, 46 § angifver, af de till inlagorna hörande handlingar.

Finnes ombud, som jämlikt 50 § är behörigt företräda vederparten, eller har han hos konsulardomaren anmält annat ombud, skall, därest ombudet är bosatt i den stad, som är säte för konsulardomaren, delgifningen verkställas med ombudet. Har ombudet å särskilda dagar för delgifning sökts i sin bostad, utan att ombudet anträffats, skola, därest vederparten äger känd bostad i nämnda stad, handlingarna delgifvas honom samt eljest anslås å dörren till ombudets bostad. Har äfven vederparten, på sätt ofvan sägs, sökts utan att kunna anträffas, skola handlingarna anslås å dörren till hans bostad.

Har vederparten ej ombud, hvarom ofvan förmäles, skola, om han är bosatt i stad, som är säte för konsulardomaren, eller i annan inom området belägen stad, där svensk konsul eller rättstjänare finnes, handlingarna delgifvas vederparten; och varde, där han ej anträffats, oakadt han blifvit å särskilda dagar för delgifning sökt i sin bostad, handlingarna anslagna å dörren till bostaden. Är vederparten ej bosatt i stad, som nyss nämnts, skall, därest han kan utan större svårighet anträffas, delgifning ske med honom personligen efter ty nu är sagdt; men i annat fall varde genom konsulardomarens försorg handlingarna anslagna å konsulatet och tillika, där så lämpligen kan ske, vederparten medelst allmänna posten underrättad om klagoskriftens ingifvande, klagandens yrkanden samt hvad vederparten har att iakttaga för sin talans bevakande.

Om sjöfolk och passagerare å fartyg gäller hvad ofvan i 26 § är stadgad.

48 §.

Inom trettio dagar från den dag, de af klaganden ingifna handlingar blifvit, på sätt i 47 § sägs, delgifna eller anslagna, skall vederparten till konsulardomaren ingifva till Svea hofrätt ställdt svaromål; skoland under rättelse om hvad vederparten sålunda har att iakttaga tecknas å klagoskriften.

49 §.

Konsulardomaren skall, då svaromål infordrats af vederpart, så snart detta inkommit eller tiden för afgifvande däraf tilländagått, samt i annat fall snarast möjligt efter klagotidens utgång till hofrätten öfversända samtliga inkomna handlingar jämte fullständiga protokoll i målet och tillvaratagna föremål, som målet röra.

I brottmål sände konsulardomaren med handlingarna eget utlåtande öfver den förda klagan. Jämväl i annat mål skall utlåtande af konsulardomaren bifogas, såframt anmärkning gjorts mot protokollets riktighet eller eljest särskild anledning förefinnes för honom att yttra sig.

50 §.

Ombud, som vid meddelandet af konsulardomares eller konsularrätts utslag eller beslut var behörigt att föra parts talan i målet, äge ock, utan särskildt bemyndigande, å sin hufvudmans vägnar fullfölja talan mot samma utslag eller beslut, mottaga vederparts klagoskrift och därå afgifva

svaromål äfvensom eljest i hofrätten företräda parten, där ej denne uttryckligen förklarar befogenhet i nu nämnda afseenden ej tillkomma ombudet.

51 §.

Hvad ofvan är stadgadt om fullföljd af talan mot utslag eller beslut skall i tillämpliga delar gälla klagan öfver förfarande af konsulardomaren såsom utmättningsman eller af den, som af honom förordnats att fullgöra utmättningsmans åliggande; dock vare missnöjesanmälan ej erforderlig eller ingifvande af klagoskrift inskränkt till viss tid i annat fall än som i 167 och 169 §§ utsökningslagen sägs.

52 §.

Vid fullföljd af talan i mål, däri någon hålles häktad, skola, med tillämpning i öfrigt af hvad i detta kap. är stadgadt, följande särskilda bestämmelser lända till efterrättelse:

Klagoskrift skall ingifvas sist före klockan tolf å femtonde dagen från den dag, det öfverklagade utslaget eller beslutet gafs; dock må, därest målets vidlyftighet eller annan omständighet det oundgängligen påkallar, konsulardomaren vid anmälan af missnöje kunna på därom gjord anhållan utsträcka klagotiden intill hvad eljest är föreskrifvet.

Den häktade skall alltid erhålla del af vederparts klagoskrift. Delgifning af häktads klagoskrift skall äga rum allenast i det fall, att vederparten har behörigt ombud i den stad, som är säte för konsulardomaren, eller därstädes själf äger känd bostad; underrätte dock konsulardomaren eljest, där så lämpligen kan ske, medelst allmänna posten vederpart eller dennes ombud om klagoskriftens ingifvande och klagandens yrkanden äfvensom därom att vederparten kan vinna beaktande af hvad han ytterligare önskar i målet andraga, därest skriftlig framställning däraf inkommer till hofrätten innan målet ännu hunnit företagas till afgörande.

Där klagoskrift delgifves vederpart eller dennes ombud, skall svaromål afgifvas inom kortast möjliga, af konsulardomaren i hvarje särskildt fall bestämd tid. Ej må i något fall denna tid sättas längre än till femton dagar.

Då klagan afser beslut om någons häktande eller kvarhållande i häkte, vare anmälan af missnöje ej erforderlig och ej heller ingifvande af klagoskrift till viss tid inskränkt. Delgifning af sådan klagoskrift är ej erforderlig.

Part, som är häktad, må i fängelset anmäla missnöje samt aflämna klagoskrift och svaromål; åliggande konsulardomaren tillse, att den häk-

tade därtill erhåller tillfälle samt att han till författande af inlaga, hvarom nämndt är, äger nödigt biträde.

Häktad part vare ej skyldig ingifva afskrift af klagoskriften och därtill hörande handlingar.

53 §.

Utöfver de fall, då enligt allmän lag underställning af mål, som af underrätt handlagts, äger rum, skall jämväl, där någon af konsularrätt dömts till straffarbete på viss tid, minst två år, målet i hvad honom rör underställas.

Då mål underställes hofrättens pröfning, gifve konsularrätten tillkänna hvad part har att iakttaga, där han vill yttra sig hos hofrätten.

54 §.

I mål, som underställes hofrättens pröfning, äge sakfälld, som ej är häktad, eller målsägande att sist å femtonde dagen efter utslagets afkunnande till konsulardomaren ingifva till hofrätten ställda påminnelser.

Snarast möjligt efter utslagets afkunnande eller, där någon enligt hvad nyss är sagdt äger afgifva påminnelser, sedan dessa inkommit eller tiden för afgifvande däraf tilländagått, skola samtliga målet rörande handlingar och föremål af konsulardomaren öfversändas till hofrätten; och bifoge konsulardomaren därvid eget utlåtande i målet.

Är i dylikt mål den sakfällda häktad, skall han genom konsulardomarens försorg, så fort sig göra låter, förpassas till öfverståhållareämbetet, som har att omedelbart, efter det den häktade anländt till Stockholm, därom underrätta hofrätten; och äge den häktade att inom femton dagar, efter det han ankommit till häkte i Stockholm, ingifva påminnelser i målet till öfverståhållareämbetet, vid äfventyr att underlåtenhet härutinnan icke föranleder uppehåll med målets afgörande.

55 §.

Underställdt mål skall, därest ej brottet är sådant att det må åtalas allenast af målsägande, af hofrätten skyndsammast anmälas hos justitiekanslern, hvilken förordnar allmän åklagare; ägande denne att inom viss af hofrätten bestämd tid yttra sig i målet.

I fullföljdt eller underställt mål äger hofrätten beträffande anställande af muntligt förhör samt vederbörandes hörande i öfrigt de befogenheter, som enligt lag tillhöra hofrätt vid handläggning af dit fullföljda eller underställda mål.

56 §.

Har vederpart underlåtit att till konsulardomaren inkomma med svaromål, vare han ändock berättigad att i hofrätten utföra sin talan.

7 KAP.

Särskilda föreskrifter om fullföljd af talan mot hofrättens beslut.

57 §.

Mot hofrättens slutliga utslag i mål af beskaffenhet att, därest det anhängiggjorts i hemlandet, målet skulle efter vad inkommit till hofrätten, fullföljes talan i den ordning, som i allmän lag är stadgad beträffande klagan mot hofrättens slutliga utslag i vädjadt mål, dock att anmälan af missnöje mot hofrättens utslag skall ske sist före klockan tolf å sextionde dagen samt inställelse i Konungens nedre justitierevision sist före klockan tolf å nittionde dagen från det utslaget gafs.

58 §.

I annat mål än i 57 § sägs skall talan emot hofrättens slutliga utslag fullföljas genom besvär, hvilka skola till nedre justitierevisionen ingifvas sist före klockan tolf å sextionde dagen från den dag, då utslaget gafs.

Vill någon, som i målet hålles häktad inom konsularjurisdiktionsområde, fullfölja talan mot utslaget, skola dock följande särskilda bestämmelser lända till efterrättelse:

1. Den häktade har att, vid äfventyr af talans förlust, sist före klockan tolf å tionde dagen från det utslaget meddelades honom hos konsulardomaren anmäla missnöje.

2. Är missnöje rätteligen anmaldt, skall den häktade, där han är dömd till straffarbete i två år eller svårare straff, snarast möjligt genom konsulardomarens försorg förpassas till öfverståthållareämbetet; och äger han sist före klockan tolf å femtonde dagen från den dag, han ankommit till häkte i Stockholm, till öfverståthållareämbetet ingifva sina besvär.

Är han ej så dömd, som nyss är sagdt, skall han till konsulardomaren ingifva sina besvär sist före klockan tolf å femtonde dagen från det utslaget meddelades honom. Om delgifning af besvärsskriften och underrättelse till vederparten samt om svaromåls afgifvande skall hvad i 47 och 52 §§ är i fråga om klagan till hofrätten stadgadt äga motsvarande tillämpning; åliggande konsulardomaren att så snart ske kan insända besvärsskriften och svaromålet till nedre justitierevisionen.

3. Har missnöjesanmälan ej upptagits, vare den häktade berättigad erhålla bevis därom med skäl, hvarå vägran att upptaga missnöjesanmälan grundats; och äge han att mot beslutet hos Konungen fullfölja talan genom besvär, hvilka skola ingifvas till konsulardomaren sist före klockan tolf å femtonde dagen från det beslutet meddelades och af denne ofördröjligen jämte eget utlåtande öfversändas till nedre justitierevisionen.

4. Om rätt för den häktade att i fängelse inom konsularjurisdiktionsområde anmäla missnöje samt aflämna besvärsskrift och till författande däraf erhålla nödigt biträde skall hvad i 52 § näst sista stycket sägs äga motsvarande tillämpning.

8 KAP.

Allmänna bestämmelser.

59 §.

I svensk författningssamling intagen lag eller författning träder i kraft inom område, som är beläget i Kina, Persien eller Siam, etthundra-tjugu dagar och inom andra områden sextio dagar efter den dag, då lagen eller författningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket, där ej viss senare tid för ikraftträdandet blifvit beständ i densamma eller annorlunda särskildt för området stadgas.

60 §.

Varder någon, som är underkastad konsularjurisdiktionen, i mål, som är anhängigt vid det främmande landets domstol eller vid annat lands konsulardomstol inom området, påkallad såsom vittne, men underlåter han att inställa sig, äge konsulardomaren på framställning af den främmande domstolen efter omständigheterna inkalla honom och anställa

vittnesförhör med honom eller förelägga honom att vid den främmande domstolen iakttaga inställelse samt i händelse af tredska tillämpa de bestämmelser, hvilka gälla beträffande inkallande af vittne i mål, som handlägges af konsulardomaren eller konsularrätten.

61 §.

Renoverade exemplar af konsulardomarens och konsularrättens protokoll och utslag i rättegångsmål samt i sådana ärenden, som afses i 12 och 13 §§ här ofvan, skola för hvarje år inom utgången af nästföljande maj månad af konsulardomaren afsändas till Svea hofrätt. Har under året ej förekommit mål eller ärende af beskaffenhet att renovation skall insändas, har konsulardomaren att inom tid, nu är sagd, sända uppgift därom till hofrätten.

62 §.

Förmår någon på grund af fattigdom icke gälda stadgad lösen, eller kan sådan afgift af annan anledning icke utfås, njute konsulardomaren ersättning af allmänna medel för hvad sålunda brister.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1910.

---

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet in-
för Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 2 oktober 1908.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

Efter gemensam beredning med hans excellens herr ministern för utrikes ärendena anförde chefen för justitiedepartementet statsrådet Albert Petersson:

»Sedan längre tid tillbaka äga de kristna staterna på grund af traktater i vissa icke kristna länder egen domsrätt i större eller mindre utsträckning öfver sina därstädes sig uppehållande undersåtar. Denna domsrätt utöfvas af de kristna staternas konsulter och kallas vanligen konsulär jurisdiktionsrätt. Hvad Sverige angår, tillkommer dylik rätt detsamma i följande länder, nämligen: Kina, Marocko, Persien, Siam samt Turkiet med biländer. I allmänhet omfattar denna domsrätt alla tvistemål, som uti ifrågavarande länder anhängiggöras mot svenskar. I Turkiet få dock icke något främmande lands konsulter taga befattning med tvister rörande fast egendom, utan

skola dessa alltid hänskjutas till Turkiets egna domstolar. Beträffande brottmål har merendels den svenske konsuln oinskränkt domsrätt öfver samtliga af svenska undersåtar begångna brott. Understundom, såsom enligt de med Turkiet ingångna traktater, göres dock skillnad, om brottet föröfvats mot undersåte i det land, där konsularjurisdiktionen utöfvas, eller mot annan makts undersåte; och är brottets bedömande endast i det senare fallet undandraget landets inhemska domstolar. Hvad slutligen Egypten angår, är sedan upprättandet af de internationella, blandade domstolarna därstädes den konsulära jurisdiktionsrätten inskränkt till att allenast afse civila tvister mellan personer, hörande till samma kristna stat, samt brottmål, i hvilka sådan stats undersåtar äro tilltalade, dock med undantag af åtal för polisförseelser samt brott mot de blandade domstolarnas funktionärer i och för tjänsten.

Oaktadt således Sverige i ganska stor utsträckning äger jurisdiktion i nu nämnda länder, saknas likväl hvarje föreskrift om sättet för denna jurisdiktions utöfning. Fråga om avvägbringande af sådana föreskrifter har flera gånger varit å bane, utan att något resultat uppnåtts.

Det torde tillåtas mig att i detta sammanhang särskildt erinra, hurusom en af två svenska och två norska män bestående kommitté i enlighet med erhållet nådigt uppdrag utarbetat och under år 1886 afgifvit såväl särskilda förslag till svensk och till norsk lag, hvarigenom åt Kungl. Maj:t blefve öfverlämnadt att utfärda instruktion för de Förenade rikenas konsulter i afseende å ifrågavarande jurisdiktions utöfvande, som ock förslag till sådan instruktion. De egentliga bestämmelserna rörande jurisdiktionens utöfvande skulle således, ehuru onekligen af civillags natur, innefattas i en af Konungen utfärdad instruktion. Denna omständighet föranledde äfven högsta domstolen, hvars yttrande inhämtades öfver förslaget till svensk lag om konsularjurisdiktion, att afstyrka förslaget framläggande för Riksdagen. Detta har ej heller skett.

Att saknaden af alla bestämmelser inom hithörande område ej kunnat undgå att medföra olägenheter, torde ligga i öppen dag. Behovvet af en lagstiftning i ämnet har äfven upprepade gånger framhållits af diplomatiska eller konsulära tjänstemän i nu ifrågavarande länder. På senare tiden hafva liknande uttalanden framkommit jämväl från högsta domstolen och från Riksdagens sida.

Då upprättadt förslag till lag angående tillämpning af vissa bestämmelser i den vid den internationella konferensen i Algeciras år 1906 antagna generalakten — såsom bekant skall enligt denna akt af främmande makt i Marocko anställd konsul handlägga åtskilliga rättsärenden, som angå den främmande maktens undersåtar — föredrogs i

högsta domstolen, afstyrkte ett af de justitieråd, som deltog i ärendets behandling, med hänsyn till saknaden af allmänna lagbestämmelser angående den konsulära domsrättens utöfning, att förslaget blefve för Riksdagen framlagdt, hvaremot öfriga i förslagets granskning deltagande justitieråd ansågo sig väl kunna tillstyrka förslagets framläggande, men detta endast under förutsättning att erforderliga lagbestämmelser angående konsularjurisdiktion inom en snar framtid komme till stånd.

Då detta uttalande gjordes, hade redan åtgärder vidtagits för utarbetande af nytt förslag till lag i ämnet. I det yttrande till statsrådsprotokollet, som åtföljde Kungl. Maj:ts proposition till 1907 års Riksdag om antagande af nämnda, af högsta domstolen granskade lagförslag, inflöt äfven ett meddelande härom. Riksdagen biföll väl propositionen, men uttalade tillika, att detta skedde med hänsyn därtill att den för närvarande rådande brist på lagbestämmelser för vårt land i fråga om konsularjurisdiktion med visshet kunde förväntas inom en nära framtid blifva afhjälpt.

Fränsedt att uppenbara olägenheter följa för svenska undersåtar därpå att konsulerna vid utöfvande af jurisdiktionsrätten äro hänvisade allenast till hvad en osäker och sväfvande sedvanerätt föreskrifver, måste tydligen äfven rättigheten till jurisdiktion anses innebära förpliktelse att ombesörja densammas behöriga utöfning. Uppfylles icke denna förpliktelse, kan med skäl befaras, att ifrågavarande icke kristna länder påyrka afskaffandet af den undantagsställning, som i jurisdiktionshänseende tillkommer Sverige. Öfriga kristna makter hafva äfven allmänt genom särskilda lagar i ämnet gifvit helgd åt de dem traktatsenligt tillförsäkrade rättigheter.

Det lagförslag i ämnet, som nu efter erforderliga förarbeten föreligger färdigt och som jag härmed anhåller att få inför Eders Kungl. Maj:ts annåla, är således af behovet synnerligen påkalladt.

I lagar om utöfning af konsularjurisdiktion komma helt naturligt de bestämmelser, som reglera processförfarandet, att intaga stort utrymme. De europeiska makterna kunna sägas, i fråga om affattandet af sådana bestämmelser, hafva slagit in på två olika vägar. Vissa makter hafva med Frankrike som föredöme i sina lagar om konsularjurisdiktion upptagit fullständiga stadganden om förfarandet i såväl civil- som brottmålsprocessen. Andra makter åter, såsom Tyskland, Danmark och Norge, hafva nöjt sig med att sammanfatta de afvikelser från den allmänna lagen, som betingas af de säregna förhållandena, under hvilka konsulardomstolarna arbeta.

Om än ett visst företräde i öfverskådlighet och tydlighet kan tillerkännas den franska lagen, har det likväl med hänsyn till den jämförelse-

vis ringa tillämpning, en lag af ifrågavarande beskaffenhet för Sveriges del torde erhålla, syntes mig för ändamålet fullt tillräckligt att i detta afseende gifva förslaget allenast den omfattning, som motsvarande tyska lag och därmed likartade lagar äga.

Efter dessa allmänna anmärkningar öfvergår jag till en mera detaljerad motivering af förslaget i fråga.

I det första kapitlet af förslaget hafva sammanförts två bestämmelser af grundläggande karaktär, genom hvilka angifvas dels den lag, som skall tillämpas vid konsularjurisdiktions utöfning, dels ock de personer, som äro underkastade konsularjurisdiktion. I själfva konsularjurisdiktionsbegrepp ingår, att hemlandets lagar skola tillämpas, så vidt förhållandena inom jurisdiktionsområdet det medgifva. Att på grund af de säregna förhållandena uti ifrågavarande länder de för hemlandet gällande lagar ej i allo kunna följas, är uppenbart. Det torde emellertid knappast vara möjligt att meddela noggrann uppgift å de lagar, hvilka äro tillämpliga. Förslagets första paragraf angifver af dessa skäl endast i allmänna ordalag den omfattning, hvori svensk lag vid konsularjurisdiktions utöfning bör lända till efterrättelse. De konsulära domsmyndigheterna torde säkerligen i förhållandena å den ort, där de äro anställda, i allmänhet äga fullt tillräcklig ledning för bedömande i hvad mån en hemlandets lag kan därstädes tillämpas. För det fall att ett lagbud, hvilket enligt sin lydelse gäller allenast med afseende å förhållanden inom riket, synes böra vinna motsvarande tillämpning inom område, där konsularjurisdiktion utöfvas, föreslås, att Konungen skall därom kunna förordna.

Under konsularjurisdiktionen höra, under förutsättning att det öfverensstämmer med gällande traktat och sedvänja, i främsta rummet svenska undersåtar och personer, ställda under Sveriges beskydd (skyddslingar) (2 §). Sedan längre tid tillbaka hafva de kristna staterna i Orienten och andra icke kristna länder plägat under sitt beskydd, hvarmed följt likställighet i judiciellt hänseende med deras egna undersåtar, ställa infödda eller främlingar, som äro eller varit antagna såsom tolkar eller tjänare hos deras uti ifrågavarande land anställda diplomater eller konsulter. Till samma kategori hänföras ytterligare sådana personer, som eljest af en eller annan orsak enligt gammal sedvänja stå under beskickningens eller konsulatets beskydd, såsom från hemlandet utflyttade personer, hvilka genom långvarig vistelse utomlands väl förlorat medborgarrätt i det land, de ursprungligen tillhört, men dock med detsamma bibehållit sådana förbindelser, att skydd icke ansetts böra undandragas dem. De förmåner, som tillkomma skyddslingar, pläga i allmänhet utsträckas äfven till deras

familjer. I mera oegentlig betydelse hänföras äfven till skyddslingar en vänskaplig, på platsen ej representerad makts undersåtar, hvilka genom traktat eller annorledes fått sig tillförsäkradt skydd af en representerad stat.

Ytterligare skall enligt förslaget utländsk undersåte, som ej är svensk skyddsling, vara underkastad konsularjurisdiktionen, såvidt fråga är om brott, som han föröfvat å svenskt fartyg (2 §). Stadgandet står i öfverensstämmelse med de allmänna gränserna för den svenska strafflagens giltighet. Denna domsrätt läser dock jämförelsevis sällan behöfva anlitas, enär merendels den stat, hvars undersåte den brottslige är, önskar ställa honom till ansvar för någon af sina domstolar och således öfvertaga hans bestraffande, hvilket äfven ur flera synpunkter är lämpligare. Det torde böra förväntas, att den svenska konsulardomstolen gör bruk af sin ifrågavarande domsrätt endast för den händelse den brottslige eljest skulle undgå att ställas till ansvar.

I det härefter följande kapitlet angifvas de myndigheter, som skola utöfva konsularjurisdiktion. Af samma skäl, som i ett annat sammanhang åberopats, eller den jämförelsevis obetydliga tillämpning, en lag af ifrågavarande beskaffenhet antagligen erhåller, har jag, beträffande de konsulariska domstolarnas sammansättning, ansett nödigt att taga synnerlig hänsyn till frågans ekonomiska sida. Det har varit en bjudande nödvändighet att söka ordna jurisdiktionen sålunda, att densamma jämförelsevis tillfredsställande kan utöfvas, utan att därigenom i förhållande till sakens betydelse onödiga kostnader läggas på det allmänna.

Enligt förslaget skall det tillkomma Konungen att för utöfvande af konsularjurisdiktion förordna särskild person, hvars egenskap af lagskipare utmärkes genom titeln »konsulardomare» (4 §). Till denna befattning skall utses antingen svensk konsul — och detta läser väl så godt som alltid blifva fallet — eller också annan för befattningen lämplig person. Hur önskvärdt det än skulle vara, att befattningens innehafvare utan undantag vore svensk undersåte, har det icke ansetts möjligt att härom meddela någon bestämmelse. I de länder, hvarom här är fråga, äger Sverige för närvarande allenast två aflönade konsulariska tjänstemän, nämligen beskickningschefen i Konstantinopel, hvilken tillika är generalkonsul, samt generalkonsuln i Shanghai. Att enkom för jurisdiktionsrättens ordnande anställa ett ökad antal aflönade konsulter kan uppenbarligen icke ifrågakomma. Vid sådant förhållande måste i de länder, hvarest svensk aflönad diplomatisk eller konsular tjänsteman saknas, antingen svenska undersåtar ställas under beskydd af därstädes representerad makt för att enligt dess lagar dömas eller också uppdraget såsom konsulardomare an-

förtros åt en olönad konsul — och till dessa befattningar anlitas såsom bekant utlänningar i stor utsträckning — eller annan lämplig person. Hvilkendera utvägen är att föredraga, beror i hvarje inträffande fall på omständigheter, hvilka ej kunna på förhand beräknas. Med hänsyn härtill torde det icke vara klokt att afskära sig möjligheten att anlita jämväl sistnämnda utväg, därest tilläfventyrs en lämplig anordning skulle på sådant sätt kunna träffas. För öfrigt får man vid bedömande af denna fråga ej förbise, att de länder, där någon af ifrågavarande anordningar kan vinna tillämpning, äro hemvist för endast ett försvinnande fåtal svenska undersåtar samt äfven jämförelsevis sällan blifva af svenskar tillfälligtvis besökta.

Det område, inom hvilket hvarje konsulardomares jurisdiktion bör utöfvas, är beroende af flera under olika tider skiftande omständigheter. På grund häraf synes det i likhet med förhållandet i åtskilliga andra länder böra bero på Konungen att bestämma områdets storlek (4 §). I regel torde, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad förut omnämnda kommitté föreslog, hvarje jurisdiktionsområde komma att omfatta hela det rike, där konsulardomaren har sitt säte.

I enlighet med hvad för andra kristna länder är stadgad och i likhet med hvad jämväl af ofvanberörda kommitté förordades, upptager förslaget bestämmelser därom att jurisdiktionen skall utom af konsulardomaren utöfvas af en konsularrätt, där sådan kan erhållas. Konsularrätten är afsedd att utgöras af konsulardomaren såsom ordförande och två af honom utsedda personer såsom ledamöter. Om möjligt skola dessa vara svenskar; men ifall lämplig svensk man ej finnes, må jämväl utlänning af kristen eller mosaisk trosbekännelse kunna utses till ledamot (5 §). Individuell röst rätt skall tillkomma en hvar af de i konsularrätten deltagande, dock med den inskränkning att, därest ledamot är utlänning, denne äger deltaga i pröfning allenast af frågan om hvad i målet må anses vara bevisadt (7 §). Det kan väl anses oegentligt, att för den händelse äfven befattningen såsom konsulardomare skulle utöfvas af utlänning, olika bestämmelser skulle tillämpas rörande den befogenhet, som tillkommer ordföranden och annan utländsk medlem af konsularrätten. Betydelsen af denna invändning försvagas dock genom den omständigheten att konsulardomaren förordnas af Konungen, hvarvid således en omsorgsfullare pröfning af hans lämplighet för befattningen kan företagas än i fråga om de af konsulardomaren utsedda ledamöterna. Härtill kommer, att de fall, då en konsularrätt med såväl ordförande som ledamot af främmande nationalitet skulle komma att fungera, säkerligen blifva så sällsynta, att några härå särskildt syftande bestämmelser icke lämpligen böra intagas i lagen.

För lagens handhafvande är det nödvändigt att hafva tillgång till rättstjänare. Bestämmelse härom har ock i förslaget upptagits (9 §). Däremot har jag, i motsats till hvad ofvanberörda kommittéföreläggelser innehåller, icke ansett någon särskild protokollsförare erfordras. Då kommittéföreläggelser utarbetades, ägde Sverige i Konstantinopel en legationssekreterare å stat samt i Shanghai — den plats, där företrädesvis den konsulära jurisdiktionen utöfvas — en lönad vicekonsul, men då numera dessa befattningar indragits, kan icke fordringen på en särskild sekreterare lämpligen upprätthållas.

Med förbigående af öfriga i nu ifrågakommande kapitel upptagna bestämmelser, hvilka knappast torde hafva någon motivering, öfvergår jag härefter till de i tredje kapitlet af förslaget meddelade bestämmelser. Kapitlet handlar om konsulardomares och konsularrätts befogenheter.

I likhet med hvad i allmänhet i de utländska lagstiftningarna är fallet äfvensom i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad af nyssberörda kommitté förordats, upptager förslaget bestämmelser därom att i mindre viktiga civila och kriminella mål konsulardomaren skall döma ensam. Orsaken härtill är, såsom äfven af kommittén framhållits, önskvärdheten att icke göra befattningen såsom ledamot i konsularrätten alltför betungande, helst densamma icke är afsedd att medföra någon ersättning, hvadan det med skäl kunde befaras att, därest konsularrätten alltför ofta komme att sammanträda, svårighet skulle uppstå att lämpligen kunna besätta dessa platser. Hvad civilmålen angår, föreslogs af kommittén, att alla civila mål angående kraf till visst belopp, ej öfverstigande 200 kronor, skulle handläggas och afdömas af konsulardomaren ensam. Med hänsyn till penningevärdets fall synes denna summa lämpligen kunna bestämmas till 300 kronor, hvilket äfven nära öfverensstämmer med den tyska lagens stadgande i ämnet (300 mark) (10 §).

Hvad brottmål angår, synas mig de mål, konsulardomaren ensam äger att afgöra, lämpligen kunna bestämmas till sådana, där icke högre straff än böter kan följa å gärningen samt ej heller fråga är om skadestånd till belopp, öfverstigande 300 kronor (11 §). Denna bestämmelse är i hufvudsak af enahanda innehåll som motsvarande stadgande i kommittéföreläggelser.

Beträffande behandlingen af konkurs och liknande ansökningsärenden har jag ansett konsulardomaren böra erhålla enahanda befogenhet som den, hvilken i Sverige tillkommer domare å landet. Det är visserligen sant, att konsularjurisdiktionen alltid torde komma att utöfvas i stad, men i öfrigt är konsularrätten, hvad dess organisation beträffar, närmast att förlikna med våra underdomstolar å landet. Bisittarna äro icke juridiskt bildade och åtnjuta intet arfvode för sitt uppdrag. Deras medverkan bör

ej tagas i anspråk i vidare mån än den får anses nödvändig till tryggande af god rättsskipning. En motsatt anordning kunde föranleda onödiga uppehåll i rättsskipningen och hos bisittarna alstra motvilja för uppdraget såsom alltför betungande. Konsulardomaren bör fördenskull i samma utsträckning som domaren å landet vara befogad att ensam vidtaga de åtgärder, som kunna ifrågakomma vid behandlingen af en ansökning af angifven beskaffenhet, och meddela beslut i ärendet. Men frågor, hvilka enligt allmän lag kräfva behandling och afgörande af rätten, skola hänskjutas till konsularrättens bedömande. Af den ställning, förslaget afser att gifva konsulardomaren såsom den ämbetsman, hvilken i första hand skall ombesörja den konsulära rättsvården, följer, att han jämväl bör äga de befogenheter, som ligga vid sidan af den egentliga domareverksamheten, men som af ålder tillkommit svensk domare eller underrätt, såsom vård öfver bouppteckning och förmynderskap. Bestämmelser i enlighet med nu utvecklade grunder äro gifna i 12 och 13 §§ af förslaget.

Skulle ett mål, oaktadt detsamma enligt nu berörda bestämmelser bort afgöras af konsulardomaren ensam, komma att af konsulardomaren hänskjutas till konsularrätten, torde äfven denna, där så lämpligt finnes, böra slutbehandla målet (14 §). Liknande bestämmelse återfinnes ganska allmänt i den utländska lagstiftningen.

Inom jurisdiktionsområde erfordras tillgång till svensk exekutiv myndighet; och bör fördenskull åt konsulardomaren anförtros att handhafva mål, som bedömas enligt utsökningslagen. Lagsökning och handräkning för fordrans utfående kunna dock ej, då öfverexekutor och domare äro en och samma person, lämpligen anordnas. I de fall, då lagen föreskrifver nedsättande af medel hos Konungens befallningshafvande, måste sådant äga rum hos konsulardomaren (15 och 16 §§).

Då omständigheterna icke medgifva inrättande af någon särskild svensk myndighet till öfvervakande, att allmän ordning och säkerhet upprätthållas, måste åt konsulardomaren — trots hans hufvudsakliga egenskap af domare — jämväl uppdragas att utöfva polismyndighet i allmänhet. Härmed följer, att han skall äga rätt häkta för brott misstänkt person. Hvad polisundersökning och häktning angår, bör dock tydligen äfven konsul, som är anställd å annan ort inom jurisdiktionsområdet, äga att företaga sådana åtgärder utan föregående anvisning af konsulardomaren, hvilket för öfrigt står i öfverensstämmelse med de konsul enligt förordningen angående konsulatväsendet tillagda befogenheter (17 §).

I den mån det är konsulardomaren möjligt, bör han äfven utöfva tillsyn öfver häktad person. I detta sammanhang torde jag böra något

närmare vidröra sättet för häktade personers förvarande inom jurisdiktionsområdena äfvensom den därmed sammanhängande frågan om frihetsstraffs verkställande därstädes.

Sverige äger icke i likhet med vissa utländska makter, såsom Frankrike, Storbritannien och Tyskland m. fl., särskilda fångelser i de länder, där konsularjurisdiktion tillkommer oss. För häktad persons förvaring äfvensom för verkställande af ådömdt frihetsstraff inom jurisdiktionsområdet finnes således ingen annan utväg, än att af någon bland nämnda makter utverka tillstånd att den häktade må förvaras eller straffet verkställas i dess fångelse. På sådant sätt har hitintills förfarits och enahanda torde förhållandet äfven i framtiden förblifva.

Det är sålunda klart, att den uppsikt, konsulardomare bör utöfva öfver häktad person, kan blifva ganska begränsad, likasom äfven att betydande svårigheter mången gång kunna möta för verkställande af ådömdt frihetsstraff. Denna omständighet utöfvar sin återverkan icke blott på affattandet af nu närmast ifrågavarande paragrafer utan äfven på flera andra punkter af förslaget.

Hvad nu särskildt angår verkställighet af ådömdt straff, är det uppenbart, att ombesörjandet häraf, i den mån det är möjligt, bör ankomma å konsulardomaren. Visar det sig omöjligt att å platsen verkställa ett ådömdt frihetsstraff, torde frågan skyndsammast böra hänskjutas till Konungens afgörande. De åligganden, som i öfrigt på detta område kunna tillkomma hemlandets administrativa myndigheter, såsom i fråga om sammanläggning af straff och upptagande af förklaring därom att till frihetsstraff dömd person är villig undergå bestraffningen, torde äfven böra tillhöra konsulardomaren (18 §).

I den polismyndighet öfver de inom området bosatta eller vistande landsmän, hvilken tillkommer de kristna staternas konsul, ingår allmänt äfven befogenhet att utfärda ordningsföreskrifter.

Beträffande maximum af det straff, som konsulardomaren må kunna bestämma i fall af dylik ordningsföreskrifts öfverträdande, hade kommitterade i anslutning till då gällande tysk lag i ämnet (150 mark) stadgat ett belopp af 150 kronor. Då de ordningsföreskrifter, som konsulardomare kan komma att utfärda, äro af mycket olikartad natur, och det väl kan förutses, att betydligt strängare bötesstraff ofta vore påkalladt, har jag ansett det högst tillåtna bötesbeloppet böra betydligt ökas och i stället bestämmas till 500 kronor. Att märka är äfven, att den nu gällande tyska lagen i ämnet (af år 1900) medgifver konsul befogenhet att stadga böter intill belopp af 1,000 mark äfvensom fångelse för öfverträdelse af de af honom meddelade ordningsföreskrifter.

Ifrågavarande ordningsföreskrifter måste, föranledda som de ofta äro af oförväntadt inträffade händelser och ägnade att afhjälpa ögonblickligt behof, tydligen omedelbart kunna träda i verkställighet. Men för att konsulardomarens verksamhet i nu förevarande afseende må blifva föremål för vederbörlig granskning, har tillika föreslagits, att hvarje ordningsföreskrift skall omedelbart efter utfärdandet öfversändas till ministern för utrikes ärendena, hvilken underställer densamma Konungens pröfning. För det fall att Konungen skulle upphäfva eller ändra dylik ordningsföreskrift, torde af billighetsskäl böra stadgas, att under tiden skedd tillämpning af sådan föreskrift skall, såvidt möjligt, gå åter.

Därest undantagsvis strängare straff, än nyss är nämndt, skulle anses af nöden såsom påföljd för öfverträdelse af någon konsulardomarens ordningsföreskrift, skall ärendet underställas Konungens pröfning (19 §).

Vid konsularjurisdiktionens utöfning betingas tydligen vissa allmänna afvikelser från hvad i svensk lag är stadgadt. Härom handlar förslagets fjärde kapitel, till hvilket jag nu öfvergår. Till en början må framhållas, hurusom afseende måste fästas vid allmän, å orten vedertagen sedvanerätt. Kommittéförslaget af år 1886 innehöll härutinnan, att i handelsmål hänsyn finge tagas till den på stället rådande sedvänja. I detta hänseende är jag benägen att låta den af kommitterade uppställda begränsningen falla och vill sålunda föreslå, att i hvilket mål som helst gällande sedvänja må få tillämpas, äfven om afvikelse därigenom sker från svensk lag (20 §). Billighetsskäl synas mig nämligen tala för att icke i något fall i dessa aflägsna länder, som stå i jämförelsevis ringa beröring med Sverige, tillerkänna svensk lag ett afgörande företräde framför allmänt gängse sedvanerätt. Till förekommande däraf att konsulardomstol utan fullgiltig anledning skulle för sitt beslut åberopa dylik sedvanerätt, torde böra stadgas, att noggrann anteckning om dess innehåll göres i protokollet. Detta är äfven af nöden för att öfverinstanserna i hemlandet må kunna i fall af målets fullföljd äga tillräckligt material för bedömandet, i hvad mån konsulardomaren eller konsularrätten varit befogad att tillämpa en från svensk lag afvikande rättsregel.

På grund af jurisdiktionsområdenas storlek kunna icke i den allmänna svenska lagen utsatta tider för fullgörandet af vissa rättshandlingar vara tillämpliga vid konsularjurisdiktionens utöfning, vare sig nu att utsättandet af dessa tider ankommer på domare eller underrätt inom en viss i lagen bestämd begränsning eller att de en gång för alla äro i lagen angifna. I förra fallet torde full frihet böra lämnas åt konsulardomaren eller konsularrätten att själf angifva lämplig tidpunkt (21 §). I senare fallet åter torde böra stadgas en maximitid af trettio dagar, där

ej längre tid är medgifven eller särskild föreskrift för jurisdiktionsområdet blifvit meddelad uti ifrågavarande lagförslag eller ock eljest af Konungen (22 §).

I åtskilliga fall är i svensk lag föreskrift meddelad, att vissa tillkännagifvanden skola bringas till offentlig kännedom genom deras kungörelse i allmänna tidningarna (se 15 kap. 5 § ärfdabalken; 6 § 3 mom., 8 och 15 §§ konkurslagen m. fl.) eller uppläsning i kyrka. Dessa sätt för offentliggörande synas böra utbytas mot anslag å konsulatet, hvarförutom å hvarje ort vedertaget bruk för offentliggörande torde böra följas. Undantagsvis såsom t. ex. då vid kallelse till konkurs äfven i Sverige bosatta borgenärer finnas, kan därjämte vara nödvändigt, att tillkännagifvandet införes i de allmänna tidningarna (23 §).

Jag har redan ofvan berört, att Sverige icke uti ifrågavarande länder äger några särskilda anstalter, hvarest frihetsstraff kan aftjänas. Med hänsyn till de svårigheter, som på grund af anmärkta förhållanden kunna uppstå att verkställa frihetsstraff, synes det böra inrymmas rättighet för konsular-domstol att förordna, att person, som befinnes skyldig till fängelsestraff, skall i de fall, ett straff genom böter står att erhålla, i stället undergå bötesstraff (24 §). Det torde härvid böra öfverlämnas åt domstolen att inom en viss latitud bestämma det förhållande, hvori bötesbeloppet bör stå till fängelsestraffet, med den begränsning uppåt att högst 20 kronor må motsvara hvarje dag af fängelsestraffet. Kommittéförslaget af år 1886 innehåller ett liknande stadgande, ehuru väl kommittén ansåg ett bötesbelopp af högst 8 kronor böra motsvara hvarje dag af fängelsestraffet. Penningevärdets fall äfvensom lämpligheten däraf att möjlighet lämnas öppen för konsular-domstolen att med ganska stor frihet förfara efter omständigheterna synas mig motivera beloppets höjande. Det torde slutligen ej böra lämnas oanmärkt, att flertalet utländska lagstiftningar innehålla ett stadgande med samma syfte, som det nu föreslagna.

Den fördelning af ådömda böter, som enligt svensk lag ofta äger rum mellan statsverket och åklagare eller andra personer, såsom angifvare med flera, kan icke lämpligen vinna tillämpning inom konsular-jurisdiktionsområdena. Förhållandena medgifva icke att därstädes inrätta någon allmän-åklagarebefattning i vår lags mening, och de skäl, som i hemlandet tala för angifvarens rätt till andel i böter, torde ofta icke där föreligga. Det synes därför vara nödvändigt att föreskrifva, att böter och viten äfvensom förbrutet gods alltid tillfalla statsverket (25 §).

De säregna omständigheter, under hvilka ifrågavarande domstolar arbeta, kräfva särskilda, ganska vidlyftiga föreskrifter såväl rörande själva

rättegången inför domstolarna som äfven ifråga om måls fullföljd till högre rätt. Härom handla de närmast följande kapitlen.

Bestämmelsen i 26 §, hvilken möjliggör, att protokoll i fall af behof må kunna föras å främmande språk, tarfvar icke någon särskild motivering.

De närmast följande paragraferna afhandla stämning och dess delgifvande. De afvikande bestämmelser, som i afseende härå föreslagits, äro i allmänhet icke af någon större vikt. Då icke några bestämda rättegångssessioner gifvas inom de konsulara jurisdiktionsområdena, utan utsättandet af rättegångsdagar uteslutande beror på inträffande behof, samt tydligen icke några allmänt tillämpliga bestämmelser kunna gifvas rörande den tid, inom hvilken stämning bör vara svaranden delgifven, har föreslagits, att stämningen, till skillnad från hvad i allmänhet gäller, äfven skall innehålla föreskrift, när densamma senast bör vara delgifven svaranden (27 §). De särskilda bestämmelser, som föreslagits rörande stämningens delgifvande (28 §), äro närmast framkallade däraf, att de i rättegångsbalken härom meddelade föreskrifter uppställa olika regler, allt efter som svaranden vederligen är ur riket faren eller icke. Så mycket omständigheterna det medgifva, ansluta de föreslagna bestämmelserna sig till det i allmänhet gällande förfarandet.

Sträfvandet att så mycket som möjligt inskränka utgifterna för den konsulara jurisdiktionens utöfvande i förening med svårigheten att finna lämpliga rättstjänare har nödvändiggjort ett stadgande, enligt hvilket intyg af *en* ojäfvig rättstjänare gäller såsom fullt bevis ifråga om delgivning af handling (29 §).

Såsom redan påpekats, kan ett inrättande af allmän-åklagarebefattningar inom jurisdiktionsområdena icke lämpligen ske. Vål kommer konsulardomaren, som äger polismyndighet, att i fråga om beifrande af brott utöfva åtskilliga befogenheter, hvilka kunna sägas falla inom ramen för en allmän åklagares ställning. Men att i lagen beteckna konsulardomaren såsom allmän åklagare måste af nära till hands liggande skäl anses olämpligt. Vid behandling af mål inför konsulardomstol, däri konsulardomaren har plats antingen såsom ensam ledamot eller ock som ordförande, måste i allt fall ett uppträdande från hans sida såsom allmän åklagare vara uteslutet. Med hänsyn till det nyss anförda har därför ansetts nödigt i förslaget upptaga bestämmelse af innehåll, att saken af allmän åklagare icke må hindra rättegång angående förbrytelser, därå det i Sverige skulle tillkomma allmän åklagare att tala (30 §).

De här i riket gällande bestämmelser rörande tiden, inom hvilken häktad person skall inställas vid den rätt, som har att rannsaka om det brott, som föranledt häktningen (Kungl. förordn. den 10 april 1810), kunna icke

utan vidare öfverflyttas på konsularjurisdiktionsområdena. Äfven har det ansetts önskvärdt att med hänsyn till de ofvan berörda svårigheterna att längre tid hålla häktad person i lämpligt förvar förkorta de tider, som stadgas i nämnda kungl. förordning (31 §).

Enligt lag angående förordnande af rättegångsbiträde åt häktad den 14 september 1906 skall Konungens befallningshafvande på begäran förordna lämplig person att såsom rättegångsbiträde tillhandagå den, som hålles häktad för brott, därå dödsstraff eller straffarbete, dock ej under två år, kan följa. Att ifrågavarande åliggande bör öfverflyttas på konsulardomaren synes själfallet. Skulle emellertid begäran om dylikt biträde framställas inför konsularrätten och denna vara i tillfälle att, medan den ännu är samlad, meddela förordnande, torde vara lämpligast, att rätten utser biträde. I anseende till den svaga organisation, konsular-domstolarna äga, har jag ansett det skydd och bistånd, som nyssnämnda lag afser att gifva för gröfre brott häktade personer, böra såvidt möjligt utsträckas till en hvar, som är tilltalad för brott, därå straffarbete kan följa (32 §).

Såsom tvångsmedel mot vittne, som ehuru behörigen kalladt uteblifver, har under förutsättning att vittnet är underkastadt konsularjurisdiktionen föreslagits hämtning eller bötesstraff intill 50 kronor (33 §). Dessa påföljder äro ej obetydligt strängare än hvad rättegångsbalken föreskrifver (17 kap. 3 §), men torde väl försvara sin plats med hänsyn till önskvärdheten att så mycket som möjligt förhindra ett onödigt uttänjande af rättegångarna, hvilket särskildt i förevarande fall medför betydande olägenheter. Kommittéförslaget af år 1886 innehöll äfven ett liknande stadgande.

Den skillnad, som förefinnes mellan nu ifrågavarande länder och Sverige i afseende å penningevärdet, nödvändiggör, att konsulardomstolen må äga bestämma vittnesersättningar af allmänna medel icke i enlighet med i Sverige härom gällande lag utan med full frihet efter hvad billighet och sedvänja å orten bjuda (33 §).

Utom judar äga enligt svensk lag inga okristna med laga verkan aflägga vittnesmål (17 kap. 7 § rättegångsbalken). Vid konsulardomstolarna lär det emellertid ganska ofta blifva nödvändigt att höra äfven personer, tillhörande annan icke kristen lära än den mosaiska. Den allmänna lagens föreskrifter kunna således icke utan uppenbar olägenhet i förevarande fall vinna tillämpning. Hörandet af sådana okristna personer såsom vittnen medför dock äfven annan jämkning i allmän lags föreskrifter. Det kan synas mindre tillrädligt att under alla förhållanden tillmäta ett dylikt vittnes utsaga samma vitsord, som enligt vår på den legala bevisteorins ståndpunkt ännu kvarstående lag skall tillkomma vittnesmål. Det kunde till och med ifrågasättas, om icke denna

bevisteori borde, hvad konsulardomstolarna angår, alldeles öfvergifvas. Men då det syntes mig mindre lämpligt att för ifrågavarande jämförelsevis sällan tillämpliga författning göra större afvikelser från den allmänna lagen än behovet oundgängligen påkallar, har jag stannat vid att föreslå, att domstolen i hvarje fall vid afhörande af sådant ökristet vittne bör pröfva, hvad verkan dylikt vittnes utsaga kan tillerkännas (34 §).

Enligt gällande lag (Kungl. förordn. angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning den 31 oktober 1873, 16 §) skall, därest främmande trosbekännare är af sådan lära, som ej tillstodjer honom att aflägga ed, Konungen förordna, huru förfaras bör. I förevarande fall torde af praktiska skäl konsulardomstolen böra anförtros en liknande befogethet; och har härom en bestämmelse i förslaget upptagits (35 §).

Jurisdiktionsområdenas storlek har nödvändiggjort något friare bestämmelser (36 §), än enligt allmän lag (17 kap. 4 § rättegångsbalken) äro stadgade, i fråga om vittnes hörande utom den domstol, som har att i saken döma.

De i den allmänna lagen meddelade bestämmelser om tredsdom kunna icke utan vidare tillämpas vid konsularjurisdiktionens utöfvande. Därtill kommer att, medan den förlorande parten mot en tredsdom i Sverige kan anlita såväl det sedvanliga rättsmedlet, vad, som äfven återvinning, det ansetts nödigt med hänsyn till de svårigheter, som jurisdiktionsområdenas afstånd från hemlandet lägga i vägen för målenis fullföljd, att för den förlorande parten enbart stadga rätt till återvinningstalan.

Den form, som har valts för delgifning dels af tredsdomen med den tappande parten dels af dennes återvinningsyrkande med motparten, föranleder ett närmare ingående å de sätt, hvarpå delgifning af rättshandlingar skall enligt förevarande lagförslag äga rum.

Då stämning gifves, skall denna, såvidt möjligt är, delgifvas motparten personligen. Detta är nödvändigt med hänsyn till motpartens intresse att erhålla kännedom om den mot honom anhängiggjorda rättegången. Man måste således härvidlag bortse från de stora olägenheter och kostnader, som mången gång kunna vara förenade med stämningens delgifvande, såsom när den, som skall stämmas, är bosatt i det inre af något af ifrågavarande länder, många dagsresor måhända från närmaste plats för svensk rättstjänare eller konsul. Den person, som vill väcka rättegång mot en dylik aflägsset boende vederpart, får själf afväga, huruvida rättegången är värd det besvär och den kostnad, stämningens delgifvande för med sig.

Annorlunda åter ställer sig saken, då fråga är om delgifvande af sådana rättsbeslut, som endast utgöra led i den en gång behörigen

anhängiggjorda rättegången. Skyldighet för en part att å enahanda sätt, som om stämning är föreskrifvet, delgifva motparten hvarje rättsbeslut, som bör bringas till dennes kännedom, skulle innebära alltför betungande olägenheter för den rättssökande, likasom det afven skulle bjuda en tredskande motpart alltför stora möjligheter att göra hela rättsförfarandet illusoriskt.

Till förekommande häraf har jag — och jag anhåller att redan i detta sammanhang få beröra detta — ansett, att delgifning af en tappande parts klagoskrift öfver ett konsulardomstolens utslag skall ske genom konsulardomarens och icke genom partens egen försorg. Jag ämnar vidare för att underlätta delgifningen hemställa, att personlig delgifning skall äga rum, endast därest vederparten har behörigt, i den stad, där konsulardomaren har sitt säte, bosatt ombud, eller vederparten själf är bosatt i nämnda stad eller i annan inom området belägen stad, där svensk konsul eller rättstjänare finnes, eller han eljest utan större svårighet kan anträffas. I annat fall skall delgifning verkställas genom anslag å konsulatet.

Det synes mig uppenbart, att part, som underlåtit att, ehuru behörigen stämd, infinna sig vid rättsförhandlingen och härigenom ådragit sig en tredskodom, icke kan påräkna att om tredskodomen underrättas i samma omständliga form, som för stämmings delgifvande är föreskrifven. Den vinnande bör i stället äga rätt att påkalla konsulardomarens biträde med domens delgifvande, och bära därvid nyss angifna förfaringsätt tillämpas.

Å andra sidan måste den tappande parten, därest han vill göra bruk af sin rättighet att begära sakens återupptagande, göra detta på sätt om stämning är föreskrifvet. Påkallandet af sakens återupptagande är tydligen närmast att likställa med sakens första instämmande.

Hvad jag nu utvecklat, har legat till grund för affattandet af bestämmelserna rörande delgifning af tredskodom och begäran om sakens återupptagande. (37 §.)

Jag öfvergår härefter till de bestämmelser, som afhandla fullföljd af talan mot konsulardomares och konsularrätts beslut samt underställning af mål, afdömda af konsularrätt (6 kap.). Afvikelserna härutinnan från den allmänna lagens föreskrifter äro af mer genomgripande beskaffenhet och torde därför afven påkalla en något vidlyftigare motivering.

Den tidsutdräkt, som vid fullföljd af talan mot konsulardomstols beslut till svensk öfverinstans vållas af ifrågavarande länders afstånd från Sverige, gör det särskildt önskvärdt, att fullföljdsproceduren så mycket som möjligt påskyndas. Särskildt gäller detta ifråga om brottmål. Utom de skäl, som tala för en snabbare behandling af brottmål i allmänhet, till-

kommer här, då fråga är om häktade, svårigheten att någon längre tid hålla dessa i lämpligt förvar inom jurisdiktionsområdet. Några fångelser äger Sverige, såsom jag redan påpekat, icke i dessa länder; och om redan verkställighet af ådömdt och laga kraftvunnet frihetsstraff kan förväntas möta svårigheter, är detta i än högre grad fallet, då fråga är om fängsligt förvarande af ännu icke slutgiltigt dömda personer. Att hålla en person häktad inom jurisdiktionsområdet så lång tid, som i allmänhet erfordras för ett måls afgörande i två svenska öfverinstanser, lär icke gå för sig. Att åter förordna om alla häktades hemsändande i mål, som underkastas öfverrätts pröfning, skulle både medföra betydande kostnader och mot den häktade ofta vara en obillighet, desto större ju obetydligare det brott är, för hvilket han tilltalats. Äfven i fråga om icke häktade tala starka skäl för att i dessa länder verkställigheten af ådömdt straff icke för länge må uppskjutas. Sveriges anseende skulle säkerligen icke främjas genom en rättegångsordning, som ej medgäfv, att ringare brottmål kunde bringas till ett skyndsamt afgörande. Det kan under angifna förhållanden knappast vara tal om att bibehålla klagorätten i brottmål i samma utsträckning, som enligt allmän svensk lag gäller. Densammans inskränkning till en högre instans varder i vissa fall en så godt som tvingande nödvändighet.

Ett annat önskemål är att förenkla proceduren vid fullföljd af talan till närmaste öfverrätt. De i allmän lag gällande regler om olika sätt för fullföljd af mål allt efter målets beskaffenhet — vadevägen, å ena, samt besvärsvägen, å andra sidan — passa icke här. Uppvuxna som de äro å inhemsk mark och tillämpade sedan lång tid tillbaka, erbjuda de måhända för en i hemlandet bosatt person icke några större svårigheter. Ett helt annat är förhållandet, därest de skulle öfverflyttas till främmande grund. Väsentliga olägenheter för den rättssökande måste häraf blifva följden. Ett enhetligt fullföljdsförfarande, lika för alla mål och närmast anslutande sig till besvär förfarandet, torde vara den princip, hvarå man har att bygga.

Efter dessa allmänna synpunkter ber jag att något närmare få angifva, huru enligt min åsikt fullföljdsförfarandet bör ordnas. Närmaste öfverinstans öfver konsular-domstolarna synes mig lämpligen Svea hofrätt böra blifva (38 §). Hvad angår i hofrätten fullföljdt brottmål, däri hemsändande af part ej i något fall skulle äga rum, torde endast i fråga om ådömdt svårare straff talan böra få fullföljas mot hofrättens utslag. Beträffande underställdt mål, däri enligt förslaget häktad part skall hemsändas, synas åter öfvervägande skäl tala för att, oafsedt målets utgång, låta den hemsände åtnjuta den rätt till fullföljd, som allmänna lagen medgifver, likasom i dylikt mål, däri allmän åklagare vid hofrätten torde böra för-

ordnas, någon inskränkning i dennes och justitiekanslerns befogenhet att draga hofrättens utslag under Konungens pröfning icke lära böra göras. Men part i underställt mål, hvilken icke hemsändts, skulle i likhet med hvarje part i fullföljdt mål äga rätt att föra klagan mot hofrättens utslag allenast för den händelse han därigenom dömts till två års straffarbete eller svårare straff. Att härigenom målsägande beröfvats fullföljdsrätten, torde knappast framkalla några större gensagor. Däremot kan det måhända förefalla betänkligt att i de flesta fall beröfva en person, som dömts till lägre straff än nyss är sagdt, rätt till talan gent emot hofrättens utslag. Jag skulle icke heller vilja förorda detta, om icke de säregna förhållanden, för hvilka jag nyss redogjort, syntes mig uti förevarande fall med nödvändighet påkalla fullföljdsrättens begränsning till en instans. I detta sammanhang önskar jag äfven framhålla — något som på flera punkter af ifrågavarande lagförslag äger sin tillämplighet — att de personer, som äro underkastade konsularjurisdiktionen, icke rimligen kunna göra anspråk på att i allo åtnjuta samma rättsförmåner, som komma i hemlandet boende personer till del. Äfven måste i vidare mån än vid affattning af allmän svensk lag hänsyn tagas till hvad lämplighetsskäl bjuda. För dessa måste ofta i förevarande fall fordringarna på sträng följdriktighet och enhetlighet vika.

Hvad angår gröfre af konsularrätten afgjorda brottmål, hvari någon af rätten dömts till straffarbete i minst två år eller strängare straff, torde dylikt mål, i hvad det rörer den till sådant straff dömd, alltid böra underställas pröfning af närmaste öfverinstans, d. v. s. i detta fall Svea hofrätt (41 §). Konsularrättens ofta bristfälliga sammansättning synes mig betinga, att, då fråga är om så pass strängt straff, målet skärskådas af mera kompetent domstol. I dessa fall skulle, såsom nämndt, sakfälld, hvilken hålles häktad, alltid hemsändas. Härigenom vinnes äfven den icke oväsentliga fördelen att, då den tilltalade i regel befinner sig i Sverige vid afkunnandet af hofrättens utslag, det ej heller i allmänhet erfordras några särskilda bestämmelser för fullföljdsförfarandet till högsta domstolen. Endast för det säkerligen ganska sällsynta fall att en häktad person af konsulardomstol dömts till straff, understigande två års straffarbete, men straffet på klagan af målsäganden af hofrätten sättes så högt, att den tilltalade äger att hos Konungen besvara sig öfver hofrättens utslag, måste särskilda bestämmelser gifvas. Sådana återfinnas äfven i 61 § af förslaget.

Hvad tvistemål beträffar, synas mig tillräckliga skäl ej föreligga att beröfva part rätt till deras fullföljande äfven hos Konungen. Jag har ej förbisett, att härigenom uppkommer den obestriddliga inkonsekvensen, att rätten till fullföljd hos Konungen af ett mål rörande skadestands-

yrkande är väsentligen olika, ifall detsamma förknippats med ett ansvarspåstående eller icke. Denna inkonsekvens lär dock icke kunna undvikas, därest man i regel vill draga gränsen för brottmåls fullföljande hos Konungen så högt upp i straffskalan, som i förslaget skett. Skulle nämligen rätten till fullföljd af talan i brottmål rörande skadestånd till visst belopp vara oinskränkt, måste äfven den till enahanda belopp bötfällde hafva samma rätt sig tillförsäkrad. Men därmed vore äfven undanryckt grunden för att beröfva den till kortare frihetsstraff dömda rätt till målets fullföljd hos Konungen. Någon större praktisk betydelse torde svårigen denna inkonsekvens i förevarande fall äga.

Rätten till fullföljd af talan mot konsulardomstols under rättegången meddelade beslut har jämväl inskränkts. Särskild klagan öfver dylika beslut i invändningsfrågor skulle äfven i de fall, den allmänna lagen medger sådan, icke få förekomma, utan finge talan endast fullföljas i sammanhang med hufvudsaken. I några mindre viktiga fall, såsom i fråga om beslut, hvarigenom mål uppskjutits eller förordnats om någons hämtande till rätten, skulle klagan aldrig få föras. Slutligen skulle såsom redan nämnts, part, som är berättigad till återvinning mot tredskodom, icke kunna hos högre rätt fullfölja talan mot tredskodomen (39 §).

Såsom ofvan framhållits, synes mig fullföljdsproceduren böra ordnas i hufvudsaklig likhet med hvad i den allmänna lagen är stadgad om förfarandet i besvärsmål. De väsentligaste olikheterna bestå dels däri att part, som vill anföra klagan öfver konsulardomares eller konsularrätts beslut, skulle inom tio dagar, räknadt i utsökningsmål från den dag, hvarifrån enligt utsökningslagen besvärstid i hvarje fall skall löpa, samt i öfriga mål och ärenden från det utslaget eller beslutet meddelades, hos konsulardomaren anmäla missnöje (42 §) samt vidare inom trettio dagar, räknadt från samma tidpunkt, ingifva en till Svea hofrätt ställd klagoskrift i målet (45 §), dels i vissa bestämmelser angående utvidgad befogenhet för parts ombud, dels ock i sättet för klagoskriftens delgifning. Stadgandet om skyldighet att inom viss kort tid anmäla missnöje beror på önskan att utan den egentliga klagotidens afvaktande få fastslagen en tidpunkt, då meddelade beslut kunna gå i verkställighet.

Med hänsyn till jurisdiktionsområdenas storlek och för att underlätta för aflägsset boende part att kunna fullfölja talan och afgifva svaromål å en eventuell fullföljdstalan från motpartens sida har föreslagits, (54 §), att ombud, som vid meddelande af konsulardomstols beslut var behörigt föra parts talan i målet, skall utan särskildt bemyndigande vara befogadt att å sin hufvudmans vägnar fullfölja talan samt mottaga vederparts klagoskrift och därå afgifva svaromål äfvensom att i högre rätt företräda parten,

där ej denne uttryckligen förklarar befogenhet i nu nämnda afseenden ej tillkomma ombudet. Af denna utvidgade behörighet för de i rättegång vid konsulardomstolarna anlitate ombuden följer äfven, att de fall blifva färre, då parts fullföljdstalan förklaras i högre rätt på grund af ombudets bristande befogenhet icke kunna upptagas till pröfning. Det är uppenbarligen i förevarande mål synnerligen önskvärdt att så mycket som möjligt förekomma meddelandet af dylika öfverrättsutslag.

Hvad slutligen angår delgifningen af klagoskriften har, såsom redan påpekats, härvidlag ansetts böra tillämpas det förfaringssätt, som endast i fråga om besvär angående häktade tillämpas enligt allmän lag, eller delgifnings verkställande genom offentlig myndighet d. v. s. i förevarande fall konsulardomaren. Hänsyn till de svårigheter, som delgifningens riktiga verkställande kan medföra, ligger till grund härför, hvartill äfven kommer önskan att förekomma, att där klagoskrift behörigen ingifvits, högre rätt ändå skulle förklara målet icke kunna till pröfning upptagas på grund af någon partens försumlighet. För delgifnings verkställande har klaganden ålagt bifoga afskrift af klagoskriften äfvensom af de handlingar han åberopat, så framt icke dessa äro af den vidlyftiga art, som omförmäles i 27 kap. 6 § rättegångsbalken (49 §). Skulle emellertid klaganden icke fullgöra detta, likasom äfven där han brister i ingifvandet af de till målet hörande protokoll, har, likaledes i afsikt att förebygga talans förlust på grund af försumlighet i fullföljdsförfarandet, föreslagits, att konsulardomaren skall ombesörja afskrift af de felande handlingarna. För att ej part må frestas att alltid öfverföra detta åläggande å konsulardomaren, torde erfordras vissa tillägg till förordningen angående expeditionslösen, betingade bland annat af nödvändigheten att för jurisdiktionsområdena stadga något högre afgifter än de i hemlandet gällande.

På grund af jurisdiktionsområdenas storlek och fåtalet därstädes anställda rättstjänare blir det uppenbarligen ofta nog omöjligt för konsulardomaren att tillställa klagandens vederpart klagoskriften. I allmänhet torde endast i de fall, då klagandens vederpart är bosatt i eller i närheten af stad, där konsulardomaren har sitt säte eller där svensk konsul eller rättstjänare finnes, detta utan större svårighet låta sig göra. Till förekommande däraf, att konsulardomaren i alla öfriga fall skulle vara hänvisad att medelst anslag kungöra klagoskriften — något som i allmänhet torde vara af föga verkan — har föreslagits, att, därest ombud för parten finnes, som äger sin bostad i den stad, där konsulardomaren har sitt säte, delgifningen skall ske med ombudet. En part, som är bosatt i en aflägsen del af jurisdiktionsområdet, skall således alltid kunna bereda sig säkerhet att varda hörd öfver en eventuell fullföljdstalan från motpartens

sida. Jag vill i detta sammanhang erinra om det nyss berörda stadgande i förslaget, enligt hvilket ett under rättegången anlitadt ombud, hvars fullmakt ej återkallats, äger, under förutsättning att ej fullmakten uttryckligen innehåller annat, att å sin hufvudmans vägnar mottaga af dennes vederdeloman ingifven klagoskrift och därå afgifva svaromål. Denna bestämmelse är särskildt ägnad att underlätta delgifningsförfarandet.

Äfven i det fall att såväl vederparten som hans ombud bo i den stad, där konsulardomaren har sitt säte, synes för vinnande af enkelhet i fråga om delgifningsreglerna delgifningen i främsta rummet böra verkställas med ombudet, med skyldighet likväl för konsulardomaren att, därest ombudet ej skulle anträffas, låta delgifva parten klagohandlingarna.

Finnes åter icke ombud i den stad, där konsulardomaren har sitt säte, måste klagoskriften delgifvas vederparten. På ett personligt tillställande af densamma bör denne, såsom redan påpekats, dock endast kunna räkna, därest han är bosatt i den stad, där konsulardomaren har sitt säte eller i annan inom området belägen stad, där svensk konsul eller rättstjänare finnes, eller han eljest utan större svårighet kan anträffas. I öfriga fall återstår ingen annan utväg än att låta kungöra klagoskriften genom anslag å konsulatet. Tillika skall dock, där så lämpligen kan ske, konsulardomaren skriftligen underrätta vederparten om klagoskriftens ingifvande, innehållet af klagandens yrkanden samt hvad vederparten har att iakttaga för sin talans bevakande (50 §).

Sedan svaromål till konsulardomaren inkommit eller tiden härför är ute, skall konsulardomaren till Svea hofrätt insända handlingarna i målet (53 §). Uraktlåtenhet att till konsulardomaren insända svaromål skall dock ej beröfva vederparten rätt att utföra sin talan i hofrätten (58 §). Särskildt med hänsyn till det fall, som undantagsvis kan förekomma, att klagandens vederpart har lättare att ingifva svaromål i hofrätten än till konsulardomaren, har detta stadgande föreslagits.

Öfriga bestämmelser i fråga om fullföljdsförfarandet sluta sig i allmänhet så nära till hvad enligt allmän lag gäller om besvärns anförande, att någon motivering knappast härför torde erfordras. Det må endast påpekas, att då den allmänna lagen medger kärke i vademål rätt till ingifvande af ytterligare en skrift utöfver vadeinlagan, därest han i denna härtill förbehållit sig rätt, en liknande bestämmelse äfven ansetts böra i förslaget upptagas (47 §). Med hänsyn till önskvärdheten att så mycket som möjligt förkorta fullföljdsproceduren har tiden för ingifvande af denna ytterligare skrift bestämts så kort som möjligt.

Nödvändigheten att så mycket som möjligt påskynda behandlingen af mål rörande häktade har emellertid i afseende å sådana mål medfört

vissa afvikande bestämmelser från hvad eljest i fråga om fullföljdsproceduren har föreslagits. Af dessa bestämmelser må särskildt framhållas, att klagotiden i allmänhet förkortats till femton dagar, hvilket ansetts utan större olägenhet kunna ske, helst samtidigt konsulardomaren tillagts rättighet att i fall af behof och på därom af part vid anmälan af missnöje framställd begäran kunna utsträcka klagotiden intill hvad eljest är föreskrifvet. Vidare skall delgifning allenast verkställas, för såvidt vederpart vistas i den stad, där konsulardomaren har sitt säte, eller för sig ställt därstädes bosatt ombud (55 §).

Genom dessa af mig nu genomgångna bestämmelser synes mig så vidt möjligt vara sörjdt för en lättfattlig och skyndsam procedur vid fullföljd af mål till hofrätten.

Sedan målet inkommit till hofrätten och sålunda upptagits af domstol i hemlandet, torde i fråga om det vidare förfarandet i hofrätten äfvensom rörande sättet för fullföljd af talan mot hofrättens beslut de i allmän lag härför gifna bestämmelser böra tillämpas. Undantag därifrån måste dock, såsom redan framhållits, i viss mån göras i fall, då någon tilltalad, som fullföljer talan hos Konungen, hålles häktad inom konsularjurisdiktionsområde (61 §). I öfrigt har jag allenast föreslagit utsträckning af tid för anmälände af missnöje mot hofrättens dom och för inställelse hos Konungen i revisionssaker (60 §).

För att befordra ett skyndsamt afgörande i öfverrätterna af ifrågasvarande mål är det, under förutsättning att en lagstiftning i ämnet kommer till stånd, min afsikt att i sinom tid hemställa hos Eders Kungl. Maj:t, att samtliga från konsulardomstolarna inkommande mål må i öfverrätterna åtnjuta samma företräde i fråga om föredragning som de mål, hvilka på grund af sin beskaffenhet ansetts särskildt i behof af hastigt afgörande.

Öfriga bestämmelser i förslaget tarfva knappast någon vidlyftigare motivering. För åstadkommande af kontroll däröfver att konsulardomaren och konsularrätten behörigen fullgöra sina åligganden och rätt tillämpa gällande lag, har jag ansett skyldighet böra stadgas för konsulardomaren att till Svea hofrätt insända renoverade exemplar af de hos konsulardomaren och konsularrätten i rättegångsmål förda protokoll jämte utslag, undantagandes likvisst sådana mål, däri protokoll och utslag redan på grund af målets fullföljd eller underställning till hofrätten inkommit (64 §). Slutligen vill jag påpeka, att då konsulardomaren icke bör blifva lidande därigenom att stadgad lösen på grund af parts fattigdom eller annan omständighet icke kan utfås, förslaget upptager bestämmelse att i sådant fall konsulardomaren skall erhålla ersättning af allmänna medel (65 §).»

Sedan föredraganden härafter uppläst ifrågavarande lagförslag, sådant det finnes detta protokoll bilagdt, hemställde han, att högsta domstolens utlåtande öfver förslaget måtte, för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål, inhämtas genom utdrag af protokollet.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall.

Ur protokollet

Erik Ölander.

Förslag
till
Lag
om konsularjurisdiktion.

1 KAP.

Inledande bestämmelser.

1 §.

Vid utöfning af den konsularjurisdiktion, som på grund af traktat eller sedvänja tillkommer Sverige i vissa icke kristna länder, skall, såvidt förhållandena å orten medgifva samt ej annat enligt denna lag eller eljest är stadgadt, svensk lag tillämpas.

Svensk lag, som gäller allenast med afseende å förhållanden inom riket, kan af Konungen förklaras äga motsvarande tillämpning i område, där konsularjurisdiktion tillkommer Sverige.

2 §.

Underkastade konsularjurisdiktion äro, såvidt med gällande traktater och sedvänja öfverenstämmat:

1:o svensk undersåte och person, ställd under Sveriges beskydd (skyddsling);

2:o utländsk undersåte, som ej är svensk skyddsling, såvidt rörer brott, som af honom begåtts å svenskt fartyg.

2 KAP.

Om de myndigheter, som utöfva konsularjurisdiktion.

3 §.

Konsularjurisdiktion utöfvas af konsulardomare och konsularrätt.

4 §.

Till konsulardomare förordnar Konungen konsul eller annan för befattningen lämplig man.

Området för hvarje konsulardomares jurisdiktion bestämmes af Konungen.

5 §.

Konsularrätt består af konsulardomaren såsom ordförande och två ledamöter.

Konsulardomaren utser hvarje år i december månad två inom området bosatta män att under det följande året tjänstgöra såsom ledamöter i konsularrätten samt två suppleanter att vid förfall för ledamöterna i deras ställe tjänstgöra.

För att kunna utses till ledamot eller suppleant erfordras att hafva fyllt tjugufem år, att råda öfver sig och sitt gods samt att vara välfrejdad. Företrädesvis skola svenska män tagas till ifrågavarande befattningar; finnes ej lämplig sådan, må jämväl utlänning af kristen eller mosaisk trosbekännelse kunna utses.

Äro vid något tillfälle så många af de utsedda ledamöterna och suppleanterna hindrade från tjänstgöring, att nödigt antal för konsularrätten icke kan erhållas, förordne konsulardomaren en eller två tillfälliga ledamöter bland dem, som enligt hvad ofvan sägs kunna utses till sådan befattning.

Där mål vid mera än ett rättegångstillfälle handlägges, böra så vidt möjligt samma ledamöter tjänstgöra vid samtliga tillfällen.

Kan ej erforderligt antal ledamöter för bildande af konsularrätt erhållas, utöfve konsulardomaren ensam den jurisdiktion, som eljest tillkommer konsularrätt.

6 §.

Konsulardomare skall aflägga den i 1 kap. 7 § rättegångsbalken föreskrifna domareed inför Svea hofrätt eller beskickningschef eller, där så ej kan ske, skriftligen.

Af skriftlig ed skall, innan konsulardomaren må tjänstgöra, ett exemplar vara aflämnadt å konsulatet och ett exemplar öfversändt till ministern för utrikes ärendena.

Ledamot i konsularrätt skall, innan han tager plats i rätten, inför konsulardomaren aflägga ed, att han skall döma efter bästa förstånd och samvete.

7 §.

Ordföranden och ledamöterna i konsularrätten äga hvar en röst, och gånge vid skiljaktiga meningar efter ty som de flesta säga. Stannar hvar vid olika mening, gälle ordförandens.

Ledamot, som är utlänning, äge dock deltaga i pröfning allenast af frågan om hvad i målet må anses vara bevisadt.

8 §.

Inträffar jäf eller annat laga förfall för konsulardomaren, förordnar Konungen annan lämplig person att tjänstgöra i konsulardomarens ställe.

9 §.

Konsulardomaren förordne vissa män till rättstjänare att tillhandagå honom och rätten samt att, då de därom anlitas, delgifva stämningar och andra handlingar.

Den, som blifvit utsedd till rättstjänare, gånge inför konsulardomaren eller konsul ed att redligen och utan försumlighet fullgöra de uppdrag, som anförtros honom i hans egenskap af svensk rättstjänare.

Kan afläggandet af eden ej utan olägenhet ske inför konsulardomaren eller konsul, må eden skriftligen afgifvas och ett exemplar af edsskriften insändas till konsulardomaren.

3 KAP.

Om konsulardomares och konsularrätts befogenheter.

10 §.

Tvistemål upptagas till behandling och afgörande af konsularrätten, dock att, där målet enbart rörer penningar eller sådant, som kan skattas till visst värde i penningar, samt konsulardomaren finner uppenbart, att det, hvarom tvistas, i värde icke öfverstiger trehundra kronor, målet skall handläggas och afdömas af konsulardomaren.

Är fråga om pröfning af tvistiga fordringsanspråk i konkurs, och tillhör något af dem konsularrättens bedömande, varde samtliga dit hänskjutna.

11 §.

Brottmål upptagas till behandling och afgörande af konsularrätten, dock att, därest icke högre straff än böter kan följa å gärningen samt ej heller fråga är om skadestånd till belopp, öfverstigande trehundra kronor, målet skall handläggas och afdömas af konsulardomaren.

Är i samma mål fråga om flera brott, och kan å något af dem följa högre straff än böter, skall målet i dess helhet handläggas och afdömas af konsularrätten.

12 §.

Ansökning, som enligt allmän lag skall ingifvas till rätten eller till domaren å landet, såsom ansökning om konkurs, om boskillnad och om förordnande af god man, ingifves till konsulardomaren; och äge han i fråga om sådan ansöknings handläggning och pröfning enahanda befogenhet, som enligt allmän lag tillkommer domare å landet.

Beträffande uppteckning och vård af dödsbo har konsulardomaren de åligganden och befogenheter, som lagligen tillkomma domare och underrätt.

Han skall jämväl förordna förmyndare; åliggande honom ock att öfva tillsyn å förmynderskap med iakttagande i tillämpliga delar af hvad därutinnan är i gällande författning föreskrivet för gode män och rätten.

Äktenskapsförord ingifves till konsulardomaren, som har att införa det i protokollet; och skall äfven bevakning af testamente ske inför honom.

13 §.

Där ej i 12 § är annorlunda stadgadt, skall ärende, som enligt allmän lag tillhör domstols pröfning, behandlas af konsularrätt; dock vare konsulardomaren ensam behörig, när någon af rättens ledamöter är utländsk undersäte.

14 §.

Finner konsularrätten, när mål eller ärende dit hänskjutits, att det, enligt hvad ofvan sägs, bort handläggas och afdömas af konsulardomaren ensam, äge dock rätten, där så lämpligt finnes, fortfara med målets eller ärendets behandling.

15 §.

Konsulardomaren är öfverexekutor; dock må ej hos honom sökas åläggande af betalningsskyldighet för gäldenär, i den ordning utsökningslagen stadgar, eller handräkning för fordrans utfående.

Konsulardomaren vare ock utmättningsman med rätt för honom att för särskildt fall förordna annan man att på konsulardomarens ansvar fullgöra utmättningsmans åliggande.

16 §.

Där i lag är föreskrifvet, att nedsättning af medel skall ske hos Konungens befallningshafvande, äge sådant rum hos konsulardomaren.

17 §.

Konsulardomaren utöfvar polismyndighet i allmänhet och äger häkta eller häkta låta för brott misstänkt person med rätt för honom att för visst fall förordna annan man att på hans ansvar verkställa polisundersökning och besluta om häktning. Äfven utan sådant förordnande har konsul, som är anställd å annan ort inom jurisdiktionsområdet än den, där konsulardomaren har sitt säte, att företaga åtgärder af nu nämnda slag; underrätte dock skyndsammast om vidtagen åtgärd konsulardomaren, som, utan hinder af konsulns åtgärd eller beslut, äger i ärendet förordna.

Konsulardomaren skall, såvidt ske kan, hafva tillsyn öfver häktad person.

18 §.

Skall straff verkställas inom området, åligger det konsulardomaren att draga försorg därom. Verkställighet af straff skall ske i så nära öfverensstämmelse som möjligt med de i svensk lag därför gifna föreskrifter. Kan straffet ej verkställas inom området, underrätte konsulardomaren skyndsammast härom ministern för utrikes ärendena, hvilken underställer ärendet Konungens pröfning.

Konsulardomaren äger att taga den befattning med sammanläggande af straff, som enligt lag tillkommer Konungens befallningshafvande.

Hvad allmän lag innehåller därom att ådömdt straff må, för den händelse den dömda afgifver förklaring, att han är villig undergå straffet, verkställas, innan utslaget vunnit laga kraft, skall äga motsvarande tillämpning; och må sådan förklaring afgifvas inför konsulardomaren.

19 §.

Konsulardomaren äger att för tillämpning inom området eller viss del af detsamma utfärda ordningsföreskrifter samt för öfverträdande därpå stadga böter till belopp af fem intill femhundra kronor äfvensom påföljd att lös egendom, som i ordningsföreskrift afses, må tagas i beslag och förklaras förbruten.

Ordningsföreskrift, hvarom nu är fråga, skall kungöras genom anslag å konsulatet och i öfrigt på det sätt, som på orten är för dylika kungöranden brukligt, samt må genast efter kungörandet träda i tillämpning; dock skall omedelbart efter utfärdandet ordningsföreskriften öfversändas till ministern för utrikes ärendena, som har att underställa densamma Konungens pröfning. Finner Konungen skäligt att upphäfva eller ändra föreskriften, skall beslutet härom kungöras på ofvan angifna sätt; och gånge, såvidt möjligt, tillämpning af upphäfd eller ändrad ordningsföreskrift åter.

Anser konsulardomaren, att för öfverträdelse af ordningsföreskrift bör stadgas strängare påföljd, än ofvan sägs, skall han skyndsammast hänskjuta ärendet till Konungens pröfning.

4 KAP.

Vissa allmänna afvikelser från tillämpningen af svensk lag.

20 §.

Finnes å orten allmänt vedertagen sedvänja, må sådan sedvänja lända till efterrättelse, ändå att afvikelse från svensk lag därigenom sker.

Tillämpas dylik sedvänja, skall noggrann anteckning om dess innehåll göras i protokollet.

21 §.

Där i fall, hvarom ej i denna lag särskildt stadgas, det lagligen ankommer å domare eller underrätt att utsätta tid, inom hvilken rättssökande har att något fullgöra, vare i lag meddelad föreskrift om högst medgifven tid ej ovillkorligen gällande, utan må, där så pröfvas nödigt, tiden tillmätas längre.

22 §.

Är i lag viss tid föreskrifven, inom hvilken handling skall af rättssökande ingifvas eller annan åtgärd af honom vidtagas, skall sådant ske inom trettio dagar från den i lagen i hvarje särskildt fall bestämda tidpunkten, så framt ej längre tid är stadgad eller ock särskild föreskrift i denna lag eller eljest af Konungen för området meddelats.

23 §.

Tillkännagifvande, som enligt lag skall införas i allmänna tidningarna eller uppläsas i kyrka, varde å konsulatet anslaget samt härförutom offentliggjordt på det sätt, som å hvarje ort är i dylika fall vedertaget. Finnes i något fall tillkännagifvandet böra kungöras i hemlandet, skall det jämväl införas i allmänna tidningarna.

24 §.

I fall, då fängelse någon ådömes, må domstolen kunna förordna, att den tilltalade i stället för undergående af det fängelsestraff, hvar till han förklaras skyldig, skall erlagga böter till visst belopp, ej öfverstigande tjugu kronor för hvarje dag af fängelsestraffet.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skall det ådömda fängelsestraffet gå i verkställighet.

25 §.

Böter och viten tillfalla statsverket, äfven om i allmän lag annorlunda stadgas.

Lag samma vare om gods, som förklarats förbrutet.

5 KAP.

Särskilda föreskrifter om rättegång inför konsulardomare och konsularrätt.

26 §.

Protokoll och utslag böra affattas på svenska språket; äro väsentliga olägenheter därmed förenade, må protokollet och utslaget kunna affattas å danska, engelska, franska, norska eller tyska språket.

27 §.

Stämning gifves af konsulardomaren och skall innehålla, utöfver hvad i 11 kap. 6 § rättegångsbalken sägs, bestämmelse om viss tid, inom hvilken stämningen senast bör vara svaranden delgifven.

Denna tid må i allmänhet ej sättas senare än till tredje dagen före inställelsen, dock att i mål, där större skyndsamhet är af nöden, svaranden må, där han är tillstädes, stämmas att strax inställa sig.

28 §.

Har svaranden å särskilda dagar i sin bostad blifvit sökt med stämning i tvistemål, utan att han eller ombud, som äger mottaga stämning för honom, kunnat anträffas, och utan att säker anvisning kunnat vinnas, hvarest han eller sådant ombud uppehåller sig: förekomma i öfrigt omständigheter, som gifva anledning antaga, att han håller sig undan; må stämningen i hufvudskrift eller besannad afskrift anslås å dörren till bostaden. Har svaranden ej känd bostad inom området, och har han eller sådant ombud för honom, hvarom nyss sagts, ej kunnat anträffas, oaktadt veterligt är, att han uppehåller sig inom området, varde stämningen anslagen å konsulatet.

Sjöfolk och passagerare å fartyg, hvilka ej annorstädes inom området hafva bostad, anses hafva sin bostad å fartyget.

29 §.

Intyg af en af konsulardomaren förordnad rättstjänare, emot hvilken ej förekommer jäf, som om vittne är stadgadt, gälle såsom fullt bevis att delgifning af handling blifvit så verkställd, som intyget innehåller.

30 §.

Ändå att allmän åklagare icke finnes, äga konsulardomaren och konsularrätten att till handläggning företaga och afdöma mål angående förbrytelser, därå enligt lag allmän åklagare skulle vara behörig tala.

31 §.

Rannsakning med häktad person skall hållas snarast möjligt och sist inom fem dagar från den dag, häktningen ägde rum, där ej giltigt hinder härför möter. Kräfves fortsatt rannsakning i målet, må uppskofvet icke sättas längre än oundgängligen erfordras.

32 §.

Äskar någon, som är tilltalad för brott, hvarå straffarbete efter lag kan följa, hjälp i rättegången, och finnes han ej kunna själf anskaffa biträde, förordne konsulardomaren eller konsularrätten, där så kan ske, lämplig person att biträda honom vid rätten.

Med iakttagande af hvad sålunda stadgats, skola i öfrigt gällande bestämmelser om förordnande af rättegångsbiträde åt häktad i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

33 §.

Uteblifver vittne, som är underkastadt konsularjurisdiktionen, å dag, hvarå vittnet efter stämning bort inställa sig, och visas ej laga förfall, må vittnet genast kunna hämtas eller böte högst femtio kronor.

För inkallande och inställande af vittne, som ej är underkastadt konsularjurisdiktionen, har konsulardomaren att i den ordning, som å hvarje ort är bruklig, anlita den myndighet, under hvilken vittnet lyder.

Där enligt lag ersättning af allmänna medel utgår till vittne i brottmål, må denna bestämmas efter hvad skäligt pröfvas och å orten är brukligt.

34 §.

Utan hinder af hvad i allmän lag är stadgadt, må jämväl den, som tillhör annan lära än den kristna eller den mosaiska, höras såsom vittne, dock bör domstolen i hvarje fall pröfva, hvad verkan dylikt vittnes utsaga kan tillerkännas.

35 §.

Är vittne af sin trosbekännelse hindradt att gå ed, som i svensk lag föreskrifves, förordne domstolen efter omständigheterna, om vittne må tillåtas aflägga annan ed eller annorledes bekräfta sin utsaga.

36 §.

Vittne, som är aflägsset boende eller för sjukdom eller af annan laga orsak ej kan tillstädeskomma, må i sitt hemvist eller annorstädes höras af konsulardomaren eller annan person, som konsulardomaren eller konsularrätten därtill förordnar, och skall tillfälle lämnas parterna att därvid närvara.

37 §.

Har tredskodom meddelats, efter ty i 12 kap. 3 § rättegångsbalken sägs, skall konsulardomaren på begäran af den, som vunnit, kungöra motparten domen, på sätt i 50 § här nedan är stadgadt; och åge den, som tappat, att inom viss tid, som ej må bestämmas kortare än tio dagar från kungörandet af domen, vid äfventyr att eljest hafva förlorat rätt till

vidare talan, hos konsulardomaren begära sakens återupptagande; skolande underrättelse om hvad parterna sålunda hafva att iakttaga gifvas i domen.

Göres begäran om sakens återupptagande inom stadgad tid, skall konsulardomaren utsätta tid och ort för sakens förnyade behandling, därom den, som tappat, har att, i den ordning om stämning i tvistemål är sagdt, underrätta den, som vunnit. Försummar den, som tappat, hvad nyss är föreskrifvet, eller uteblifver han vid det för sakens förnyade behandling utsatta sammanträde och visas ej laga förfall, stände tredskodomen fast; har han fullgjort hvad enligt ofvan gifna bestämmelser honom åligger, och kommer han rätteligen tillstädes, skall saken ånyo handläggas och afgöras utan hinder af tredskodomen.

6 KAP.

Särskilda föreskrifter om fullföljd af talan mot beslut, som af konsulardomare eller konsularrätt meddelats, så ock om underställning af mål, som af konsularrätt afdömts.

38 §.

Talan mot utslag eller beslut, som af konsulardomare eller konsularrätt meddelats, fullföljes hos Svea hofrätt.

Underställning af mål sker likaledes hos Svea hofrätt.

39 §.

Part, som enligt 37 § är berättigad till återvinning mot tredskodom, må ej hos högre rätt fullfölja talan mot domen.

Ej heller vare klagan tillåten mot beslut, hvarigenom mål uppskjutits eller förordnats om någons hämtande till rätten.

Beslut, som i invändningsfråga meddelats, må ej särskildt öfverklagas.

I öfrigt skola i fråga om rätt till fullföljd af talan mot konsulardomares eller konsularrätts beslut allmänna lagens föreskrifter lända till efterrättelse.

40 §.

Då mål slutligen afgöres eller till väremålsed dömes, skall i utslaget gifvas tillkänna, hvad missnöjd part vid ändrings sökande har att iakttaga samt äfventyret, om det försummas.

Vill någon klaga öfver annat beslut än nyss är nämndt, och begär han underrättelse om hvad i sådant afseende bör iakttagas, skall konsulardomaren meddela honom sådan underrättelse.

41 §.

Utöfver de fall, då enligt allmän lag underställning af mål, som af underrätt handlagts, äger rum, skall jämväl, där någon af konsularrätt dömts till straffarbete å viss tid, minst två år, målet i hvad honom rörer underställas.

Då mål underställes hofrättens pröfning, gifve konsularrätten tillkänna hvad part har att iakttaga, där han vill yttra sig hos hofrätten.

42 §.

Part, som icke åtnöjes med slutligt utslag eller beslut af beskaffenhet att talan däremot får fullföljas, har att inför konsulardomaren muntligen eller skriftligen anmäla missnöje sist före klockan tolf å tionde dagen, räknadt i utsökningsmål från den dag, hvarifrån enligt utsökningslagen besvärstid i hvarje fall skall löpa, samt i öfriga mål och ärenden från den dag, utslaget eller beslutet gafs.

Varder ej missnöje anmältd enligt hvad nu är föreskrifvet, stånde utslaget eller beslutet fast, och varde förty missnöjesanmälan, som göres senare, ej upptagen.

Där enligt utsökningslagen besvärstid skall räknas från erhållen del af beslutet, skall detsamma genom konsulardomarens försorg, på sätt i 50 § här nedan stadgas, delgifvas den, beslutet gått emot.

43 §.

Då part rätteligen anmält missnöje, teckne konsulardomaren å utslaget eller beslutet bevis därom.

44 §.

Har missnöjesanmälan ej upptagits, vare parten berättigad att erhålla bevis därom med skäl, hvarå vägran att upptaga missnöjesanmälan grundats; och äge parten att mot beslutet fullfölja talan, på sätt i 45 § sägs.

Ej må särskild klagan föras däröfver att missnöjesanmälan upptagits. Fullföljes talan i målet, äge vederpart att inom tid, som i detta kap. är

stadgad för svaromåls afgifvande, påkalla pröfning af frågan, huruvida missnöjesanmälan blifvit rätteligen gjord.

45 §.

Part, som rätteligen anmält missnöje, skall sist före klockan tolf å tjugonde dagen från den dag, då för honom tiden för anmälan af missnöje var ute, själf eller genom behörigt ombud till konsulardomaren ingifva till Svea hofrätt ställd klagoskrift.

Vill någon klaga öfver att missnöjesanmälan ej upptagits, skall klagoskrift i den ordning, här ofvan sägs, ingifvas sist före klockan tolf å tjugonde dagen från den dag, då beslutet meddelades.

Det åligger konsulardomaren att skriftligen förordna någon å konsulatet tillgänglig person, som i händelse af konsulardomarens frånvaro äger mottaga anmälan om missnöje och klagoskrift; pröfve dock konsulardomaren alltid själf, huruvida missnöjesanmälan rätteligen skett.

46 §.

Underlåter den, som anmält missnöje, att inom stadgad tid ingifva klagoskrift, på sätt ofvan är nämndt, stånde utslaget eller beslutet fast, där ej inom samma tid visas laga förfall; visas förfall, utsatte konsulardomaren ny tid.

47 §.

Fullföljes talan emot slutligt utslag i tvistemål, och har klaganden i klagoskriften förbehållit sig rätt att vidare yttra sig, äge han inom fjorton dagar från klagotidens utgång till konsulardomaren ingifva ytterligare en skrift i målet.

48 §.

Samtidigt med klagoskriften eller i fall, hvarom i 47 § sägs, senast vid ingifvande af den i nämnda § omförmälda skrift skall klaganden till konsulardomaren inkomma med det öfverklagade utslaget eller beslutet och öfriga protokoll i målet.

Gör han det ej, och är icke det felande af annan part ingifvet, föranstalte konsulardomaren, att de handlingar, som saknas, varda utskrifna.

49 §.

Är klagoskrift rätteligen ingifven, skall i mål, däri klaganden har enskild vederpart, denne lämnas tillfälle att yttra sig öfver den förda klagan.

För sådant ändamål skall klagande, som har enskild vederpart, vid klagoskrift samt skrift, hvarom i 47 § förmäles, foga styrkt afskrift där af samt af de fullmakter och skriftliga bevis, som därtill höra; och bör afskriften, där delgifning skall äga rum med flere personer, företes i samma antal som dessa. Har klaganden försummat att fullgöra hvad honom sålunda åligger, skall konsulardomaren låta verkställa erforderliga afskrifter af de ingifna handlingarna.

Hvad i näst föregående stycke af denna § är stadgadt skall dock ej äga ovillkorlig tillämpning å kartor eller andra ritningar, ej heller å handlingar af vidlyftigare beskaffenhet såsom protokoll i rättegångsmål eller handelsböcker eller andra räkenskaper; utan stånde det part fritt att, jämväl där han har enskild vederpart, ingifva sådana handlingar allenast i hufvudskrift, och skall konsulardomaren ombesörja afskrift af desamma, endast för såvidt och i den mån han finner dem icke böra undantagas från delgifning med klagandens vederpart.

Då på grund af bestämmelserna i denna eller föregående § konsulardomaren föranstaltat om handlingens utskrifvande, vare part skyldig att härför gälda lösen.

50 §.

Snarast möjligt efter klagotidens utgång eller, för den händelse klaganden jämlikt 47 § äger att efter klagotidens utgång ingifva ytterligare en skrift, efter densammas ingifvande eller då tiden härför är till ända, skall konsulardomaren låta delgifva klagandens vederpart styrkt afskrift af klagandens inlagor äfvensom i den utsträckning, 49 § angifver, af de till inlagorna hörande handlingar.

Vid verkställande af delgifning lände följande bestämmelser till efterrättelse:

Har vederparten under rättegången låtit sig företrädas af ombud, som äger för honom mottaga rättshandlingar, eller har han hos konsulardomaren anmält sådant ombud, skall, därest ombudet är bosatt i den stad, där konsulardomaren har sitt säte, delgifningen verkställas med ombudet. Har ombudet å särskilda dagar för delgifning sökts i sin bostad, utan att ombudet anträffats, skola, därest vederparten äger känd bostad i nämnda stad, handlingarna delgifvas honom samt eljest anslås å dörren till om-

budets bostad. Har äfven vederparten, på sätt ofvan sägs, sökts utan att kunna anträffas, skola handlingarna anslås å dörren till hans bostad.

Finnes ej ombud, hvarom nyss är sagdt, och är vederparten bosatt i stad, där konsulardomaren har sitt säte eller i annan inom området belägen stad, där svensk konsul eller rättstjänare finnes, eller kan han eljest utan större svårighet anträffas, skola handlingarna delgifvas vederparten. Kan han icke anträffas, oaktadt han blifvit sökt i den ordning, som i näst föregående stycke sägs, skola handlingarna anslås å dörren till hans bostad.

Äger vederpart ej ombud, hvarom ofvan förmåles, och kan delgifning med honom icke utan större svårighet verkställas, varde genom konsulardomarens försorg handlingarna anslagna å konsulatet; och skall konsulardomaren tillika, där så lämpligen kan ske, medelst allmänna posten underrätta vederparten om klagoskriftens ingifvande, klagandens yrkanden samt hvad vederparten har att iakttaga för sin talans bevakande.

Om sjöfolk och passagerare å fartyg gäller hvad ofvan i 28 § är stadgadt.

51 §.

Inom trettio dagar från den dag, de af klaganden ingifna handlingar blifvit, på sätt i 50 § sägs, delgifna eller anslagna, skall vederparten till konsulardomaren ingifva till Svea hofrätt ställdt svaromål.

Visar vederparten före utgången af den för svaromåls afgifvande utsatta tid laga förfall, utsatte konsulardomaren ny tid.

Inkommer ej svaromål inom föreskrifven tid, må det ej föranleda uppehåll med förefintliga handlingars öfversändande till hofrätten.

52 §.

Hvad vederparten enligt 51 § har att iakttaga så ock äfventyret, om det försummas, skall tecknas å klagoskriften.

53 §.

Då svaromål inforrats af vederpart, skall konsulardomaren, sedan svaromålet inkommit eller tiden till afgifvande däraf tilländagått, ofördröjligen till hofrätten öfversända samtliga från parterna inkomna handlingar jämte fullständiga protokoll i målet och tillvaratagna föremål, som målet röra.

Skall svaromål ej infordras af vederpart, har konsulardomaren att öfversända handlingarna och hvad mera till målet hörer snarast möjligt efter klagotidens utgång.

I brottmål sände konsulardomaren med handlingarna eget utlåtande öfver den förda klagan. Jämväl i annat mål skall utlåtande af konsulardomaren bifogas, såframt anmärkning gjorts mot protokollets riktighet eller eljest särskild anledning förefinnes för honom att yttra sig.

54 §.

Den, som vid meddelandet af konsulardomares eller konsularrätts utslag eller beslut var behörig att föra parts talan i målet, vare ock utan särskildt bemyndigande befogad att å sin hufvudmans vägnar fullfölja talan mot samma utslag eller beslut samt att mottaga vederparts klagoskrift och därå afgifva svaromål äfvensom att eljest i högre rätt företråda parten, där ej denne uttryckligen förklarat befogenhet i nu nämnda afseenden ej tillkomma ombudet.

55 §.

Vid fullföljd af talan i mål, däri någon hålles häktad, skola, med tillämpning i öfrigt af hvad i detta kap. är stadgadt, följande särskilda bestämmelser lända till efterrättelse:

Klagoskrift skall ingifvas sist före klockan tolf å femtonde dagen från den dag, det öfverklagade utslaget eller beslutet gafs; dock må, därest målets vidlyftighet eller annan omständighet det oundgängligen påkallar, konsulardomaren vid anmälan af missnöje kunna på därom gjord anhållan utsträcka klagotiden intill hvad eljest är föreskrifvet.

Endast för den händelse enskild vederpart vistas i den stad, där konsulardomaren har sitt säte, eller för sig ställt därstädes bosatt ombud, skall delgifning af klagoskriften äga rum. I annat fall skall konsulardomaren omedelbart efter klagotidens utgång öfversända handlingarna i målet till hofrätten; underrätte dock tillika, där så kan ske, medelst allmänna posten vederpart eller dennes ombud om klagoskriftens ingifvande, klagandens yrkanden samt hvad vederparten har att iakttaga för sin talans bevakande.

Där klagoskrift delgifves vederpart eller dennes ombud, skall svaromål afgifvas inom kortast möjliga, af konsulardomaren i hvarje särskildt fall bestämd tid. Ej må i något fall denna tid sättas längre än till femton dagar.

Då klagan afser beslut om någons häktande eller kvarhållande i häkte, vare anmälan af missnöje ej erforderlig och ej heller ingifvande af

klagoskrift till viss tid inskränkt. Klagoskrift i sådant mål skall ej delgivas enskild vederpart.

Part, som är häktad, må i fängelset anmäla missnöje äfvensom därstädes till konsulardomaren aflämna klagoskrift och svaromål; åliggande konsulardomaren tillse, att den häktade till författande af dylik inlaga äger nödigt biträde; och vare häktad part ej skyldig ingifva afskrift af klagoskriften och därtill hörande handlingar.

56 §.

I mål, som underställes hofrättens pröfning, äge sakfälld, som ej är häktad, eller målsägande att sist å femtonde dagen efter utslagets afkunnande till konsulardomaren ingifva till hofrätten ställda påminnelser.

Snarast möjligt efter utslagets afkunnande eller, där någon enligt hvad nyss är sagdt äger rätt afgifva påminnelser, sedan dessa inkommit eller tiden för afgifvande däraf tilländagått, skola samtliga målet rörande handlingar och föremål af konsulardomaren öfversändas till hofrätten; och bifoge konsulardomaren därvid eget utlåtande i målet.

Är i dylikt mål den sakfällda häktad, skall han genom konsulardomarens försorg, så fort sig göra låter, förpassas till öfverståthållareämbetet, som har att omedelbart, efter det den häktade anländt till Stockholm, därom underrätta hofrätten; och äge den häktade att inom femton dagar, efter det han ankommit till häkte i Stockholm, ingifva påminnelser i målet till öfverståthållareämbetet, vid äfventyr att underlåtenhet härutinnan icke föranleder uppehåll med målets afgörande.

57 §.

Underställdt mål af beskaffenhet att enligt lag allmän åklagare äger föra talan däri skall af hofrätten skyndsammast anmälas hos justitiekanslern, hvilken förordnar allmän åklagare; ägande denne att inom viss af hofrätten bestämd tid yttra sig i målet.

I fullföljdt eller underställdt mål äger hofrätten beträffande anställande af muntligt förhör samt vederbörandes hörande i öfrigt de befogenheter, som enligt allmän lag tillhöra hofrätt vid handläggning af dit fullföljda eller underställda mål.

58 §.

Har vederpart underlåtit att till konsulardomaren inkomma med svaromål, vare han ändock berättigad att i hofrätten utföra sin talan.

7 KAP.

Särskilda föreskrifter om fullföljd af talan mot hofrättens beslut.

59 §.

I brottmål, som fullföljts i hofrätten, må ej ändring i hofrättens utslag sökas af annan än tilltalad, som dömts till två års straffarbete eller svårare straff.

Mot hofrättens utslag i underställdt mål må klagan ej föras af annan enskild part än tilltalad, som dömts på sätt nyss är sagdt eller jämlikt 56 § blifvit hemsänd. Om justitiekanslerns och allmänne åklagarens befogenheter i afseende å fullföljd af talan i sådant mål gälle hvad i 30 kap. 7 § rättegångsbalken stadgas.

60 §.

Mot hofrättens slutliga utslag i mål af beskaffenhet att, därest det samma anhängiggjorts i hemlandet, målet skulle efter vad inkommit till hofrätten, fullföljes talan i den ordning, som i allmän lag är stadgad beträffande klagan mot hofrättens slutliga utslag i värdadt mål, dock att anmälan af missnöje mot hofrättens utslag skall ske sist före klockan tolf å sextionde samt inställelse i Konungens nedre justitierevision sist före klockan tolf å nittionde dagen från det utslaget gafs.

61 §.

I annat mål, än i 60 § sägs, skall talan emot hofrättens slutliga utslag fullföljas genom besvär; och skola därvid de i allmän lag gifna bestämmelser lända till efterrättelse.

Dock skall, där någon, som i målet hålles häktad inom konsularjurisdiktionsområde, vill fullfölja talan mot hofrättens utslag, följande gälla:

Den häktade har att, vid äfventyr af talans förlust, sist före klockan tolf å tionde dagen från det utslaget meddelades honom, till konsulardomaren anmäla missnöje. Anmäles missnöje rätteligen, skall den häktade snarast möjligt genom konsulardomarens försorg förpassas till öfverståthållareämbetet; och äger han sist före klockan tolf å femtonde

dagen från den dag, han ankommit till häkte i Stockholm, till öfverståthållareämbetet ingifva sina besvär.

Har missnöjesanmälan ej upptagits, vare den häktade berättigad erhålla bevis därom med skäl, hvarå vägran att upptaga missnöjesanmälan grundats; och äge han att mot beslutet hos Konungen fullfölja talan genom besvär, hvilka skola ingifvas till konsulardomaren sist före klockan tolf å femtonde dagen från det beslutet meddelades.

Konsulardomaren skall ofördröjligen efter ingifvandet af besvär, hvarom nyss är sagdt, öfversända desamma jämte eget utlåtande till nedre justitierevisionen.

8 KAP.

Allmänna bestämmelser.

62 §.

I svensk författningssamling intagen lag eller författning träder i kraft inom område, som är beläget i Kina, Persien eller Siam, fyra månader och inom andra områden två månader efter den dag, då lagen eller författningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket, där ej viss senare tid för ikraftträdandet blifvit bestämd i densamma eller annorlunda särskildt för området stadgas.

63 §.

Varder någon, som är underkastad konsularjurisdiktionen, i mål, som är anhängigt vid det främmande landets domstol eller vid annat lands konsulardomstol inom området, påkallad såsom vittne, men underlåter han att inställa sig, äge konsulardomaren på framställning af den främmande domstolen efter omständigheterna inkalla honom och anställa vittnesförhör med honom eller förelägga honom att vid den främmande domstolen iakttaga inställelse samt i händelse af tredska tilllämpa de bestämmelser, hvilka gälla beträffande inkallande af vittne i mål, som handlägges af konsulardomaren eller konsularrätten.

64 §.

Renoverade exemplar af de hos konsulardomaren och konsularrätten i rättegångsmål förda protokoll jämte utslag skola för hvarje år inom utgången af maj månad det följande af konsulardomaren afsändas till Svea hofrätt, dock icke i mål, däri protokoll och utslag blifvit jämlikt 53 och 56 §§ till hofrätten öfversända. Har under året ej förekommit mål af beskaffenhet att renovationer af däri fördt protokoll och meddeladt utslag skola insändas, har konsulardomaren att inom tid, nu är sagd, därom sända hofrätten meddelande.

65 §.

Förmår enskild part på grund af fattigdom icke gälda stadgad lösen, eller kan sådan afgift af annan anledning icke af part utfås, njute konsulardomaren ersättning af allmänna medel för hvad honom sålunda brister.

Denna lag träder i kraft den

Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kungl. Maj:ts högsta domstol torsdagen den 11 mars 1909.

Första rummet.

Närvarande:

Justitieråden CLAËSON,
GREFBERG,
QUENSEL,
BORGSTRÖM,
BERGLÖF.

Sedan, jämlikt högsta domstolens beslut den 18 december 1908, handlingarna rörande det till högsta domstolen för afgifvande af utlåtande öfverlämnade förslag till lag om konsularjurisdiktion cirkulerat emellan högsta domstolens ofvanbemälda ledamöter, företogs nu detta ärende till slutlig behandling; varande förslaget bilagdt detta protokoll.

Härvid anförde:

Justitierådet *Quensel*:

»Då paragraferna äro numrerade i en hela förslaget genomgående följd, hemställer jag, att kapitelindelningen såsom betydelselös måtte bortfalla, medan åter rubrikerna, som lätta öfversikten, lämpligen torde kunna bibehållas.»

Vidare anförde vid:

4 §.

Justitierådet *Borgström*, med hvilken justitieråden *Claëson* och *Quensel* instämde:

»Såsom departementschefen i sitt yttrande till statsrådsprotokollet framhållit, kan det naturligen stundom blifva förenadt med afsevärda svårigheter att till konsulardomare erhålla lämplig person af svensk nationalitet. Då emellertid fordringen, att en ämbetsman i den betydelsefulla ställning, konsulardomaren intager, är juridiskt ansvarig för sin verksamhet, icke enligt min mening bör eftergifvas, men sådan ansvarighet ej lärer kunna utkrävas af utländsk undersåte, anser jag lagen böra innehålla föreskrift, att endast svensk man må kunna förordnas till konsulardomare.»

5 §.

Högsta domstolen:

»Med hänsyn därtill att till ledamöter och suppleanter i konsularrätten kunna utses utländska män torde det i tredje stycket af denna paragraf förekommande ordet »välfrejdad», hvilket ju enligt svenskt lagspråk har en teknisk innebörd, böra utbytas mot annat, lämpligare uttryck.»

6 §.

Högsta domstolen:

»Till undvikande af missförstånd torde det böra uttryckligen utsägas, att hvad i första stycket af denna paragraf föreskrifves om skyldighet för konsulardomare att aflägga domareed endast afser det fall, att konsulardomare icke förut aflagt sådan ed.»

7 §.

Justitierådet Berglöf:

»Då det här ifrågasatta särskiljandet i processuellt hänseende mellan rättsfrågor och bevisfrågor är — med undantag för tryckfrihetsmål — fullkomligt främmande för gällande svensk rätt, hemställes, att andra stycket i förevarande paragraf måtte utgå. Förslaget i denna del betingas uppenbarligen af farhåga för utländsk ledamots bristande kompetens. Emellertid lärer konsulardomaren ej få antagas sakna vare sig vilja eller förmåga att gifva sina bisittare nödig kännedom om såväl saken som därå tillämplig lag.»

Justitieråden Claëson, Grefberg, Quensel och Borgström:

»Såsom justitierådet Berglöf erinrat, är det här föreslagna särskiljandet mellan rättsfrågan och bevisfrågan i allmänhet fullkomligt främmande för gällande svensk rätt, och då tillräckliga skäl för förslaget härutinnan icke synas föreligga, hemställes, att ifrågasatta bestämmelsen måtte uteslutas.»

11 §.

Justitieråden *Quensel* och *Borgström*:

»Såsom förevarande paragraf är uppställd, synes den kunna föranleda den tolkning, att, där i samma mål fråga är om flera brott, målet i dess helhet skall handläggas och afdömas af konsularrätt endast för det fall, att å något af brotten kan följa högre straff än böter. Därest för intet af brotten straffet kan öfverstiga böter, men beträffande något af dem framställt anspråk på skadestånd till belopp, öfverstigande 300 kronor, skulle väl detta brott men ej de öfriga höra under konsularrätten. Den omständigheten, att sammanlagda beloppen af de framställda skadeståndsanspråken öfverstege 300 kronor, skulle icke föranleda målets hänskjutande till konsularrätt.

Till undvikande af en dylik säkerligen ej afsedd tolkning torde paragrafen böra undergå någon omarbetning.»

Justitierådet *Grefberg*:

»Enligt förslaget är konsulardomaren, vare sig i målet är fråga om en brottslig gärning eller om flera brott, behörig att ensam handlägga och afdöma målet, så vidt högre straff än böter ej kan i något fall följa. Enahanda befogenhet tillerkännes honom beträffande ett framställt anspråk på skadestånd till belopp af högst 300 kronor. Då fråga är om flera skadeståndsanspråk, torde förslaget afse, att konsulardomaren äger denna befogenhet allenast i det fall, att sammanlagda beloppen af dessa anspråk icke öfverstiga 300 kronor, men härutinnan är icke tydligt utsagdt hvad som afsetts utan synes till förebyggande af en annan tolkning ett tillägg till andra stycket vara erforderligt.»

12 §.

Högsta domstolen:

»Föreskrifterna i första stycket synas icke med erforderlig fullständighet utmärka hvad enligt motiven torde vara förslagets mening eller att beträffande handläggning och pröfning af konkurssaker (ej blott konkursansökningar) och liknande rättsärenden tillägga konsulardomaren inom jurisdiktionsområdet enahanda befogenhet, som i Sverige tillkommer domare å landet.

Beträffande tredje stycket anmärkes, att till förekommande af all tvekan i lagtexten uttryckligen torde böra utsägas, att konsulardomaren jämväl skall förordna god man för hustru enligt 19 kap. 4 § ärfdebalken äfvensom sådan god man, som afses i 20 kap. 7 § nämnda balk.»

13 §.

Högsta domstolen:

»Då senare punkten i paragrafen uppenbarligen tillkommit med hänsyn till bestämmelsen i andra stycket af 7 §, så torde, därest berörda del af sistnämnda paragraf icke bibehålles, jämväl ifrågavarande punkt böra utgå.»

18 §.

Justitierådet Berglöf:

»I fråga om tredje stycket af denna paragraf erinras, att det skulle bättre öfverensstämma med det för ifrågavarande lagförslag följda system att föreskrifva allenast, att här afsedd förklaring — hvars innehåll i allt fall bör angifvas mera i enlighet med ordalagen i gällande författning — skall upptagas af konsulardomaren, i sammanhang hvarmed en samarbeting med paragrafens andra stycke lämpligen kunde äga rum.»

Justitieråden Claëson, Grefberg, Quensel och Borgström:

»Den i tredje stycket upptagna bestämmelse om motsvarande tillämpning af hvad allmän lag innehåller därom, att ådömdt straff må, för den händelse den dömde afgifver förklaring att han är villig undergå straffet, verkställas, innan utslaget vunnit laga kraft — hvilken bestämmelse i allt fall icke är affattad i full öfverensstämmelse med motsvarande föreskrift i kungl. förordningen den 30 maj 1873 — synes, med hänsyn till det allmänna stadgandet i 1 § om svensk lags tillämplighet, öfverflödig och torde kunna uteslutas, i sammanhang hvarmed återstoden af ifrågavarande stycke lärer kunna samarbetas med andra stycket.»

19 §.

Högsta domstolen:

»För ett verksamt kungörande af ordningsföreskrift, hvarom här är fråga, torde stundom erfordras, att anslag däraf sker ej blott å konsulatet i den stad, där konsulardomaren är stationerad, utan äfven å något eller flera bland öfriga konsulat inom området, hvarför en ändring af andra stycket i berörda riktning synes påkallad. Jämväl torde orden »i öfrigt på det sätt, som på orten är för dylika kungöranden brukligt», böra utbytas mot ett uttryck, som bättre angifver, att här afsedda form för kungörandet skall lämpas efter hvad å hvarje ort är mest ändamålsenligt.»

20 §.

Justitierådet Berglöf:

»Denna paragraf är, i hvad den anvisar sedvanerätten såsom subsidiär rättskälla, öfverflödig. I den mån åter, som paragrafen obetingadt lämnar

sedvänjan försteget vid kollision med svensk rätt, uppställer den en princip, hvars införande i vår lagstiftning ej kan tillstyrkas. På grund af det anförda hemställas, att förevarande paragraf måtte utgå ur förslaget.»

Justitieråden *Claëson, Quensel* och *Borgström*:

»Det torde vara öfverflödigt att genom uttrycklig lagbestämmelse anvisa sedvanerätten såsom subsidiär rättskälla, och då hvad inom högsta domstolen redan erinrats mot att lämna sedvänjan försteget vid kollision med svensk rätt är synnerligen beaktansvärdt, hemställas, att de i denna paragraf upptagna bestämmelser måtte uteslutas ur förslaget.»

Justitierådet *Grefberg*:

»Enligt det år 1886 afgifna förslaget till konsularjurisdiktion skulle allenast i handelsmål tagas hänsyn till sedvänja, en bestämmelse, som numera är öfverflödig på grund af hvad lagen den 20 juni 1905 om köp och byte af lös egendom i detta afseende innehåller. I nämnda mål, där sedvänjan skall hafva försteget framför ett gifvet lagstadgande, yppas ej sällan stridig bevisföring om rådande bruk, och det kan i dessa fall vara vanskligt att bedöma, huruvida något allmänt vedertaget bruk finnes. Samma svårighet kan otvifvelaktigt möta vid afgörandet af denna fråga i andra mål. Då det tillika icke är tillrådligt att gifva sedvanerätten i och för sig utan hänsyn till dess innehåll tillämplighet framför ett gifvet lagbud, samt bestämmelse om dess giltighet, då beskrifven lag ej finnes, gifves i rättegångsbalken, torde förevarande paragraf utgå från förslaget.»

22 §.

Justitierådet *Quensel*:

»Med denna paragraf torde åsyftas en bestämmelse, att, där i annan lag än den förevarande finnes föreskrifvet, att handling skall af rättssökande ingifvas eller annan åtgärd af honom vidtagas inom viss tid, kortare än 30 dagar, denna tid utsträcker till 30 dagar från den såsom utgångspunkt för tidsberäkningen bestämda dag, såvida icke särskild föreskrift i denna lag eller eljest af Konungen för området meddelats.

Då en sådan bestämmelse icke kommit till fullt klart uttryck, torde paragrafen böra något omredigeras.»

24 §.

Justitieråden *Claëson, Quensel, Borgström* och *Berglöf*:

»Att, såsom här föreslås, tillåta ett utbyte af fängelsestraff mot böter, är någonting för vår rätt helt och hållet främmande. Ett dylikt utbyte af straff skulle af naturliga skäl komma att af domstol föreskrifvas endast, då

den dömde befunne sig i den ekonomiska ställning, att han förmådde gälda böterna. Stadgandet synes sålunda på ett betänkligt sätt afvika från principen om likhet inför lagen.

För öfrigt torde gent emot departementschefens motivering af förslaget med skäl kunna erinras, att den öfverklagade svårigheten för verkställighet af frihetsstraff inom jurisdiktionsområdena väl måste vara minst kännbar ifråga om de kortvarigare frihetsstraff, hvarå denna paragraf syftar.

Med stöd af hvad sålunda anförts hemställes om paragrafens utslutande ur förslaget.»

25 §.

Justitierådet *Grefberg*:

»Det i första stycket föreslagna stadgandet, att böter och viten skola tillfalla statsverket äfven om i lag annorlunda stadgas, synes, med hänsyn därtill att genom traktat eller eljest särskild bestämmelse om rätten till böter och viten kan vara gällande för jurisdiktionsområdet, ej fullständigt återgifva hvad som afsetts och förty böra underkastas omarbetning.»

26 §.

Justitierådet *Berglöf*:

»Den här förekommande uppräknigen af vissa språk, å hvilka protokoll och utslag må kunna affattas, torde af praktiska skäl böra utbytas mot ett stadgande, som medgifver användning af annat europeiskt språk öfver hufvud. Hvarje dylik uppräknigen har ju sina vanskligheter, och den ifrågavarande lider t. ex. af den oegentligheten att utsluta två så betydande kulturspråk som spanska och italienska.»

Justitieråden *Claëson*, *Grefberg*, *Quensel* och *Borgström* biträdde den af justitierådet *Berglöf* gjorda hemställan, att den här förekommande uppräknigen af vissa språk, å hvilka protokoll och utslag finge affattas, måtte utbytas mot ett stadgande, som medgafve användning af annat europeiskt språk.

28 §.

Högsta domstolen:

»Det i sista punkten af denna paragrafs första stycke föreslagna stadgande att stämning i visst fall må delgifvas genom anslag å konsulatet synes innebära alltför ringa garanti för att svaranden skall kunna erhålla kännedom om den mot honom väckta talan. Den risk att icke kunna bevaka sin rätt, svaranden vid ett sådant delgifningssätt skulle löpa, framträder särskildt stark i fråga om mål, däri svaranden kan dömas tredsковis, då de regler, som i det följande föreslås för delgifning af tredsковis,

ej heller bereda svaranden större trygghet att erhålla kännedom om denna. Ifrågakvarande stadgande synes således böra utgå.»

33 §.

Högsta domstolen:

»Då vid konsulär domstol allmän åklagare ej för talan, äga icke såsom i tredje stycket af denna § förutsättes bestämmelserna i lagen den 4 juni 1886 angående ersättning af allmänna medel till vittnen i brottmål utan vidare tillämplighet vid konsularjurisdiktionens utöfning.

Med hänsyn härtill synes förevarande stycke böra underkastas en omarbetning, därvid jämväl bör iakttagas, att en person, som påkallas att upplysningsvis höras, blifver, på sätt i nämnda lag skett, i förevarande afseende likställd med vittne.»

37 §.

Högsta domstolen:

»Med hänsyn till jurisdiktionsområdenas stora utsträckning och de svårigheter, som delgifning af handlingar med part personligen på grund däraf kan erbjuda, synes det böra medgifvas tappande part att med laga verkan låta sådan delgifning, hvarom i andra stycket af denna paragraf förmäles, ske med behörigt ombud för den vinnande parten.»

38 §.

Högsta domstolen:

»Åt denna paragraf bör gifvas en affattning hvaraf tydligare än nu är fallet framgår, att föreskriften angående fullföljd af talan afser jämväl förfarande af konsulardomaren såsom utmättningsman eller af den, som af konsulardomaren förordnats att fullgöra utmättningsmans åliggande.»

39 §.

Justitieråden *Claëson, Quensel, Borgström* och *Berglöf* hemställde, att sista stycket borde såsom öfverflödigt uteslutas.

Justitierådet *Grefberg:*

»Ehuru väl förbudet att fullfölja talan emot dom, som tredskovis meddelats, är välgrundadt kan dock ifrågasättas, att undantag stadgas för visst fall från detta förbud. Har nämligen konsulardomaren eller konsularrätten genom beslut förklarat, att, till följd af den tappandes underlåtenhet att fullgöra hvad honom för sakens återupptagande enligt 37 § 2 stycket åligger iakttaga, domen skall stånda fast, men hofrätten, då frågan härom fullföljes, ändrar detta beslut, synes för undvikande af långvarig rätte-

gång, som blifver följden af en återförvisning, pröfning af själfva saken jämväl böra af hofrätten företagas. Anses en sådan anordning lämplig, skulle talan emot förstnämnda beslut ej vara tillåten i annat fall, än att själfva saken drages under hofrättens pröfning.

Äfven jag anser att sista stycket bör uteslutas.»

41 §.

Högsta domstolen:

»Med hänsyn till innehållet af de i denna paragraf upptagna stadganden synes densamma lämpligen böra erhålla plats närmast framför förslaget 56 §, som upptager föreskrifter om proceduren i underställda mål.»

42 §.

Högsta domstolen:

»Då till utsökningsmål icke torde kunna hänföras mål, däri klagan föres öfver förfarande af konsulardomaren såsom utmättningsman, lärer förevarande paragraf böra fullständigas med föreskrifter rörande tiden för anmälan af missnöje i dylika mål.»

- 45 och 46 §§.

Justitieråden Quensel, Borgström och Berglöf:

De i 46 § intagna föreskrifter angående laga förfall motsvaras visserligen af gällande bestämmelser i rättegångsbalken; men då de helt visst sakna praktisk betydelse och dessutom innebära den oegentligheten, att förfallet skulle prövas icke af hofrätten utan af konsulardomaren, hemställles, att densamma måtte utgå ur förslaget.

Under sådan förutsättning synes det återstående innehållet i 46 § icke behöfva upptaga en särskild paragraf, utan kan hvad däri utsäges kortare men ändock fullt tydligt vinna uttryck genom ett tillägg till 45 §.»

47 §.

Justitierådet Quensel:

»Då vägande skäl ej synas mig tala för, att i ett afseende göra skillnad på fullföljdsförfarandet i tvistemål och i brottmål, när förfarandet i öfrigt behandlas såsom ensartadt, hemställer jag, att 47 § måtte utgå.»

50 §.

Justitieråden Claëson, Grefberg, Borgström och Berglöf:

»Då den förutsättning, hvarifrån bestämmelserna i fjärde och femte styckena utgå, är enahanda, eller att ombud för vederparten ej finnes, synas dessa båda stycken lämpligen böra sammanföras till ett.»

Justitierådet *Quensel*:

»Bestämmelserna, hur delgifning skall ske, då ombud för vederparten ej finnes, synas mig ej så distinkt som önskligt vore skilja mellan de olika fallen, att:

- 1:o) vederparten bor i sådan stad, som i paragrafen angifves, och
  - a) anträffas,
  - b) icke anträffas;
- 2:o) vederparten bor ej i sådan stad, som nämnts, men
  - a) kan utan större svårighet anträffas,
  - b) kan icke utan större svårighet anträffas.»

51 och 52 §§.

Justitieråden *Quensel*, *Borgström* och *Berglöf*:

»Under hänvisning till den vid 46 § gjorda anmärkning hemställes, att andra stycket af 51 § måtte utgå.

Detsamma bör blifva förhållandet med samma paragrafs sista stycke, som med hänsyn till innehållet i förslagets 53 § är öfverflödigt.

Därest de vid 51 § sålunda gjorda erinringar beaktas, synes förslagets 52 § lämpligen kunna bortfalla och den däri inrymda föreskrift fogas till 51 §.»

Justitieråden *Grefberg* och *Claëson* hemställde, att sista stycket i 51 § såsom öfverflödigt måtte utgå.

55 §.

Justitieråden *Claëson*, *Grefberg* och *Berglöf*:

»I fråga om delgifning af klagoskrift i mål rörande häktad person synas starka skäl tala för, att den häktade alltid erhåller del af vederparts klagoskrift, hvaremot vidkommande delgifning af häktad persons klagoskrift delgifningsskyldigheten lämpligen torde böra begränsas till de fall, då den häktades vederpart har känd bostad i den stad, som är säte för konsulardomaren, eller för sig ställt därstädes bosatt ombud. Då denna uppfattning icke vunnit tydligt uttryck i här föreslagna regler för delgifning, hemställes, att de måtte underkastas för sådant ändamål nödig omarbetning.

Den underrättelse om hvad klagandens vederpart har att iakttaga, som konsulardomaren enligt slutorden i denna paragrafs tredje stycke skall gifva, kan ej innefatta annat än en erinran därom, att vederparten kan vinna beaktande af hvad han ytterligare önskar i målet andraga, därest skriftlig framställning däraf inkommer till hofrätten, innan målet ännu hunnit företagas

till afgörande; och torde denna stadgandets innebörd böra tydligare angifvas än som med den föreslagna affattningen är fallet.

Stadgandet om handlingarnas öfversändande till hofrätten är gifvet redan genom bestämmelserna i 53 § och bör därför uteslutas.»

Justitieråden *Quensel* och *Borgström*:

»Såsom redan blifvit anmärkt, synes den i slutorden till tredje stycket af denna paragraf afsedda underrättelse om hvad klagandens vederpart har att iakttaga för sin talans bevakande icke kunna innefatta annat än en erinran därom, att vederparten kan vinna beaktande af hvad han ytterligare önskar i målet andraga, därest skriftlig framställning däraf inkommer till hofrätten, innan målet ännu hunnit företagas till afgörande.

Lämpligheten och behöfligheten af en dylik erinran synes emellertid med fog kunna ifrågasättas; och hemställes därför, att bestämmelsen i fråga uteslutes.

De i öfrigt vid denna paragraf framställda anmärkningar torde jämväl böra iakttagas.»

57 §.

Högsta domstolen:

»Allmän åklagare torde alltid böra förordnas i underställt mål, så snart icke det förevarande brottet är sådant, att det får åtalas endast af målsägande. Då emellertid de i paragrafens första stycke använda ordalag, om än afsedda att uttrycka detta, icke härutinnan synas tillräckligt tydliga, hemställes, att formuleringen ändras i antydd riktning.»

Justitierådet *Quensel* tillade:

»Då af praktiska skäl målsägande icke kan inför konsulardomstol beredas biträde af allmän åklagare, vore desto mera önskvärdt, att, om målet fullföljes till högre instans, målsägande där erhöle den rättshjälp, han förut måst umbära. Det torde därför böra tagas i öfvervägande, huruvida icke hvad i första stycket finnes stadgadt beträffande underställt mål bör utsträckas att gälla äfven fullföljdt mål, därest målsägande inom behörig tid framställer begäran i sådant afseende.»

58 §.

Justitierådet *Berglöf* hänvisade till hvad han erinrat i fråga om innehållet af den i tredje stycket af 55 § föreskrifna underrättelse.

Justitieråden *Quensel* och *Borgström*:

»Under hänvisning till vår erinran vid 55 § i fråga om den där föreskrifna underrättelse hemställes, att förevarande paragraf måtte ur förslaget uteslutas.»

59 §.

Högsta domstolen:

»Här föreslagna stadgande betecknar en betydande afvikelse från den i svensk rätt hittills upprätthållna grundsatsen om parts rätt att oberoende af målets större eller mindre vikt få draga sin talan under pröfning af den högsta instansen. Och om en rubbning af denna princip hittills fruktlöst försökts i fråga om rättegångar, anhängiggjorda i hemlandet, så synes rätta platsen för den nu föreslagna nyheten i svensk lagstiftning ej vara en instansordning, byggd på grundvalen af underrätter med så relativt svag organisation som de föreslagna konsulära domstolarnas. Beträffande andra mål än brottmål har ej heller rätten att fullfölja talan hos Konungen i förslaget underkastats någon som helst inskränkning. Detta måste i och för sig betecknas såsom en betänklig inkonsekvens, och en sådan framstår särskildt bjärt däruti, att ett på brottsligt förfarande grundadt skadeståndsyrcande, äfven om det afser ett betydande belopp, måste erhålla slutgiltigt afgörande i hofrätten, medan däremot fråga allenast om skadestånd, oafsedt beloppet, får i tvistemål fullföljas till Konungen. Till de skäl, som sålunda tala emot det föreslagna stadgandet, kan jämväl läggas, att vid en uppdelning af brottmål i sådana, däri den dömdes intresse anses motivera, att hans sak får skärskådas af den högsta instansen, samt sådana, däri detta ej är fallet, den valda gränsen icke kan undgå att verka godtycklig och obillig, helst då den sättes så högt upp i straffskalan, som här skett och som torde vara nödvändigt, om stadgandet skall motsvara hvad därmed åsyftas.

Under det att sålunda de skäl, som tala emot stadgandet, äro tungt välgande, synas å andra sidan de motiv, som anföras till förmån därför, ej kunna tillmätas afgörande betydelse. Väl torde, såsom departementschefen i sitt yttrande till statsrådsprotokollet framhållit, dels på grund af svårigheten att inom jurisdiktionsområdena längre tid hålla personer häktade och dels med hänsyn till ett rätt främjande af Sveriges anseende krafvet på snabb rättskipning i brottmål vara synnerligen framträdande å ifrågavarande område. Men för detta krafs tillgodoseende — hvilket med afseende å förvaringsrum för häktade är en kostnadsfråga — få ej fordringarna å rättsskipningens betryggande anordning eftergifvas.

Med afseende å hvad sålunda anförts hemställes, att ifrågavarande stadgande ej måtte bibehållas i förslaget.»

61 §.

Högsta domstolen:

»Med hänsyn till de långa afstånden från jurisdiktionsområdena till hemlandet, som väl synas motivera, att klagande i förevarande mål må få till-

godonjuta längre besvärstid än den vanliga, hemställes om väsentlig förlängning af den föreslagna besvärstiden.

Om den mot 59 § framställda anmärkning godkännes, blifver nödvändigt att här meddela föreskrifter, mera omfattande än de nu föreslagna, rörande förfarandet vid fullföljd i mål, däri någon hålles häktad inom jurisdiktionsområde.»

64 §.

Högsta domstolen:

»Nödig hänsyn till framtida rättssäkerhet synes kräfvä, att skyldigheten att insända renovation af protokoll och utslag i rättegångsmål ej göres beroende däraf, att protokoll och utslag förut ej afsändts till hofrätten. Det låter nämligen tänka sig, att insända protokoll af vederbörande part blifva från hofrätten uttagna.

Af enahanda anledning torde renovationsskyldigheten böra utsträckas att omfatta jämväl protokoll öfver ärenden, som afses i 12 och 13 §§ af förslaget.»

Ur protokollet

Carl Stålhammar.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott torsdagen den 1 april 1909.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,

Statsråden: ALBERT PETERSSON,

HEDERSTIERNA,

HAMMARSKJÖLD,

SWARTZ,

grefve HAMILTON,

grefve EHRENSVÄRD,

MALM,

LINDSTRÖM,

NYLANDER.

Justitieråden: friherre MARKS VON WÜRTEMBERG,

BORGSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Albert Petersson anmälde, efter gemensam beredning med tillförordnade chefen för utrikesdepartementet hans excellens herr statsministern, högsta domstolens genom utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden för den 2 oktober 1908 inhämtade utlåtande öfver upprättadt förslag till lag om konsularjurisdiktion.

Efter att hafva redogjort för utlåtandets innehåll yttrade föredraganden:

»Med anledning af den granskning, som i högsta domstolen ägnats lagförslaget, har jag låtit inom justitiedepartementet omarbeta detsamma.

De anmärkningar, om hvilka högsta domstolens alla eller flesta ledamöter förenat sig, hafva härvid iakttagits, dock med det undantag, att förslaget 4 och 26 §§ bibehållits oförändrade. Af skäl, som jag redan vid remissen af lagförslaget angifvit, synes det mig nämligen ej möjligt att genomföra det visserligen ingalunda oviktiga och nu af tre justitieråd betonade önskemålet att endast svensk man må kunna förordnas till konsulardomare. Och att medgifva användande i protokoll och utslag af annat europeiskt språk än de nordiska och de tre — engelska, franska och tyska —, som i viss mån kunna anses äga karakteren af världsspråk, synes mig hvarken behöfligt eller lämpligt.

De ändringar i förslaget, hvartill högsta domstolens granskning gifvit anledning, äro i allmenhet ej af någon större betydelse. De väsentligaste äro, att ur förslaget uteslutits bestämmelserna i 24 § om utbyte af ådömt fängelsestraff mot böter och i 59 § om inskränkning i rätten att fullfölja talan mot hofrättens utslag i brottmål. På sätt högsta domstolen erinrat måste, när sistnämnda § bortfaller, mera omfattade föreskrifter meddelas rörande förfarandet vid fullföljd till Konungen i mål, däri någon hålles häktad inom jurisdiktionsområde. Äger häktad fullfölja talan hur ringa det honom ådömda straffet än är, kan det naturligen ej komma i fråga, att häktad klagande alltid skall hemförpassas. Hemsändande lärer — såsom ock öfverensstämmer med grunderna för det remitterade förslaget — böra äga rum allenast om den häktade är dömd till straffarbete i två år eller svårare straff. Bestämmelser böra alltså gifvas äfven för det fall, att den häktade kvarblifver inom jurisdiktionsområdet, och hafva sådana bestämmelser införts i 58 § af det nya förslaget, hvilken § motsvarar 61 § i det remitterade.

Förutom nyssnämnda 24 och 59 §§ hafva äfven 20, 46 och 52 §§ uteslutits, hvarjämte 41 § nedflyttats på sätt högsta domstolen förordat. Två nya §§ hafva tillkommit. Hvad högsta domstolen vid 38 och 42 §§ erinrat beträffande klagan öfver konsulardomarens förfarande såsom utmättningsman har nämligen iakttagits genom att i 6 kap. införts en särskild § angående detta ämne, med ordningsnumret 51; och i stället för sista stycket af 33 § har tillagts en ny § om ersättning af allmänna medel till vittnen i brottmål — den 35:te.

Vid omarbetningen af förslaget hafva äfven vidtagits åtskilliga redaktionella jämkningar, hvilka icke omedelbart föranledts af hvad inom högsta domstolen blifvit anmärkt.»

Föredraganden uppläste härefter lagförslaget i den lydelse, det efter omarbetningen erhållit, samt hemställde, att det sålunda upplästa förslaget måtte framläggas för Riksdagen till antagande.

Justitierådet Borgström åberopade hvad han anfört vid ärendets behandling i högsta domstolen, i den mån det ej vunnit beaktande vid förslaget om arbetning.

Statsrådets öfriga ledamöter biträdde föredragandens hemställan;

och tacktes Hans Maj:t Konungen med bifall här till förordna, att till Riksdagen skall aflåtas nådig proposition af den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet

Erik Ölander.